

Naši športniki so odpotovali v Zenico

Že v torek so z Jesenic odpotovali v Zenico naši smučarji, ki bodo sodelovali na letošnjih VII. metalurških športnih igrah v Zenici. Dan pozneje, to je v sredo 30. januarja, so odpotovali v Zenico še ostali športniki in vodstvo ekipe. Naša ekipa, ki nas bo zastopala na zimskih metalurških športnih igrah v Zenici, šteje 34 članov. Tako nas bo v slalomu zastopalo 5 tekmovalcev, v teku in štafeti 7 tekmovalcev, kegljanju 3, v namiznem tenisu 3, strelstvu 3 in šahu 4 tekmovalci.

Vodja ekipe in predsednik komisije za šport pri Izvršnem odboru sindikalne organizacije Jože Košir nam je povedal, da so prireditelji dvakrat spremenili termin tekmovanja, nato pa so se le odločili, da bo tekmovanje od 1. do 3. februarja.

V Zenici bo na zimskih metalurških športnih igrah sodelovalo sedem ekip iz naslednjih kolektivov:

Železarna Jesenice, Železarna Ravne, Železarna Store, Železarna Zenica, Železarna Vreš, Rudnik Ljubija in Rudnik živega srebra Idrija.

Člani naše ekipe se bodo vrnili iz Zenice že v torek, takrat pa bodo znani rezultati tekmovanja. Podrobneje o letošnjih VII. metalurških zimskih športnih igrah bomo poročali v prihodnjih številkah.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 2. februarja 1963

Številka 5/V.

Posvetovanje o rekreaciji

Izvršni odbor sindikalne organizacije Železarne Jesenice je 25. januarja sklical posvet o nalogah in možnostih rekreacije v našem podjetju.

Med drugim so se posveta udeležili tudi sekretar tovarniškega komiteja ZKS Tone Jasnič, predsednik upravnega odbora France Pogačnik, direktor kadrovskega sektorja Dante Jasnič, predsednik stalne konference pri ObSS Jesenice Bojan Čebulj, upravnik obratne ambulante dr. Milan Čeh, predstavniki sindikata, mladine itd.

V živahni triurni razpravi so sodelovali skoraj vsi udeleženci posveta. Ugotovljena je bila aktualnost tega problema na Jesenicah kakor tudi potrebe po načrtnem pristopu k reševanju problemov prostega časa. Če bomo hoteli problem rekreacije vsebinsko in ne formalno rešiti, bomo morali izhajati iz specifičnih karakteristik jeseniškega industrijskega področja. Bodoči program rekreacije naj bo pripravljen tako, da

bo glede zahtev, ki jih postavlja rekreativno udejstvovanje pred posameznika, bolj dostopen širokim množicam delovnih ljudi kot pa je bilo to do sedaj. To je mišljeno tako glede rekreacijskih oblik, prostora, časa in cen.

Ko je posvet obravnaval vzroke, zaradi katerih se rekreacija ne more prav razmahniti v širino, je bilo omenjeno tudi mnenje določenih ljudi, ki smatrajo rekreacijo za monopol posameznih organizacij.

Toda rekreacija ni monopol nikogar, temveč pravica vsakogar, ki dela, kajti količina prostega časa in rekreacije je prav tako kot vse ostale dobrine indeks družbenega standarda.

Za konec so se udeleženci posveta še domenili, da naj služba za rekreacijo, sindikat in komisija za družbeni standard pri CDS pripravijo konkreten program, prilagojen možnostim na osnovi zelo široke razprave.

Viktor Krevsel

V letošnji zimi imajo precej težav tudi z nakladanjem koksa, ki je zmrznjen

Lani smo odpremili vse za prevoz prijavljeno blago

Lahko trdimo, da nam je kljub notranjim težavam in povečani odpremi, uspelo lani odpremiti vse blago, prijavljeno za prevoz. Večje težave smo imeli le pri odpremljanju blaga za kontingentirane postaje, ki pa smo jih premostili z avtomobilski-

mi prevozi. Omeniti je tudi treba, da je železnica v lanskem letu vedno pravočasno dostavljala v železarno vse naročene vagona za nakladanje in le po njeni zaslugi nismo imeli s tem težav, kar je delno vplivalo tudi na znižanje stožnin pri nakladanju.

Lani smo odpremili: na Jesenicah 7.330, na Javorniku 7.301 in v Vintgarju 393 vagonov, ali skupaj 15.024 železniških voz. V splošnem je bila lani, tako na Jesenicah kot na Javorniku, odprema skozi vse leto bolj enakomerna kot leta 1961, kar je znatno vplivalo tudi na redno dostavo vagonov s strani železnice. Na večji prevoz blaga po železnici je vplivalo tudi to, da smo lani zelo znižali avtomobilske prevoze in sicer kar za 1.000 železniških voz proti letu 1961. Stremeli pa bomo za ponovnim znižanjem avtomobilskih prevozov, ker je letos predviden popust pri prevoznih stroških na železnici. Res je, da nam je lani uspelo odpraviti mnogo težav in da smo občutno znižali stožnine pri nakladanju, vendar s tem še ne smemo biti zadovoljni. Uspešno delo pri odpremi blaga ni odvisno le od špedicije, temveč od splošne politike proizvodnih obratov, obratnih odpremnikov ter od prodajnega in prometnega

(Nadaljevanje na 2. str.)

V soboto so se zbrali v zgornjih prostorih Kazine člani našega kolektiva, ki so lani praznovali 40 let dela v naši železarni. Številni med njimi so že upokojeni, nekaj pa jih je, ki še vedno delajo. Ob tem visokem jubileju jim iskreno čestitamo!

Vsi, ki ste bili upokojeni leta 1962, lahko zahtevate revizijo pokojnine

S 1. januarjem 1963 je pričel veljati odlok, po katerem se zavarovancem, ki so uveljavili pravico do pokojnine v letu 1962 po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega odloka, pa jim v povprečni mesečni znesek prejemkov pri izračunavanju pokojninske osnove niso mogli biti všeti prejemki osebnega dohodka iz leta 1962, se na njihovo zahtevo znova odmeri pokojnina po zakonu o pokojninskem zavarovanju, če je zanje to ugodnejše, da se jim všete tudi osebne dohodke iz leta 1962. V poštev pridejo samo osebni dohodki, ki so bili izplačani pred tistim dnem, od katerega dalje teče pokojnina.

Lani je veljala omejitev v tem, da so se lahko jemali za odmero pokojnine osebni dohodki, ki jih je dobil zavarovanec v koledarskem letu 1961, in sicer od 1. januarja 1961 do 31. decembra 1961. Na podlagi te omejitve se zavarovancem, ki so vložili za pokojnino v letu 1962, niso mogli upoštevati v osnovo za odmero pokojnine osebni dohodki iz leta 1962.

Ker je z odlokom, objavljenim v Uradnem listu FLRJ, št. 53, z dne 31. decembra 1962, ta omejitev odpravljena, se od tega dne dalje zopet določa osnova za odmero pokojnine po zakonu o pokojninskem zavarovanju tako, da se vzamejo za odmero osebni dohodki zavarovance za eno leto nazaj od dneva, ko je izpolnil pogoje za pokojnino ali od dneva vložitve zahtevka za pokojnino.

Vsi upokojeni, ki smatrajo, da bo zanje ugodnejše, če se jim odmeri pokojnina po zakonu o pokojninskem zavarovanju, naj čimprej vložijo zahtevek za novo odmero pokojnine pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje na Jesenicah, ker se po tem odloku nova pokojnina izplačuje naslednji mesec po vložitvi zahtevka.

LANI SMO ODPREMILI VSE BLAGO, PRIJAVLJENO ZA PREVOZ

(Nadaljevanje s 1. str.)
oddelka. Složno moramo odpraviti napake, ki se še pojavljajo kot na primer pravočasno naročanje vagonov (vsaj do 10. ure dopoldan), odpravi stalno menjavanje odpremnih dispozicij, odpovedovanje voz, nakladanje vagonov v določenih rokih (6 ur) in pravočasna dostava

dobavnih listov špediciji za izstavitev odpremnih listin, ker v nasprotnem primeru povzročamo težave železnici, prometnemu oddelku in sebi.

Ker je letos predvidena še večja odprema kot lani, bodo morala biti tudi naša prizadevanja povečana, pri delu pa naj nas vodi načelo: »Polnoma odpravimo stojnino pri nakladanju železniških vagonov.«

Peter Gasar

Dosežena prodaja v letu 1962

V finančnem načrtu za lansko leto smo predvidevali, da bomo prodali za 36.040.000.000 naših izdelkov, vendar tega načrta nismo uresničili. Po do sedaj obračunani zunanji prodaji smo dosegli vrednost 35.493.155 tisoč dinarjev, ki pa še ni dokončna, ker je nekaj obračunov še v postopku, vendar so možne le manjše razlike. Točen pregled vzrokov, zakaj nismo dosegli predvidene vrednosti prodaje, bo obravnavala šele bilanca, zato bi to pot omenil le nekatere, ki jih lahko že sedaj ločimo na tiste, ki smo jih povzročili neposredno sami in na vzroke, ki so rezultat tržišča.

Med glavnimi vzroki, ki smo jih povzročili sami, je tudi ta, da nismo v celoti

valjarna 1300	nad	načrtom za 136.000.000 din
valjarna 2400	nad	načrtom za 10.000.000 din
jeklovlek	nad	načrtom za 15.100.000 din
težka proga	pod	načrtom za 28.000.000 din
lahka proga	pod	načrtom za 306.000.000 din
žična valjarna	nad	načrtom za 235.000.000 din
hladna valjarna	pod	načrtom za 100.000.000 din
žičarna	pod	načrtom za 509.000.000 din
cevarna	nad	načrtom za 74.000.000 din
žebljarna	pod	načrtom za 142.000.000 din
elektrodni oddelek	pod	načrtom za 335.000.000 din
razno	nad	načrtom za 407.000.000 din

Takšna so v grobem odstopanja od predvidene zunanje prodaje lani. Vseh vzrokov še ne moremo obravnavati, treba pa je omeniti, da je bil za žičarno že plan prodaje postavljen na napačni osnovi.

To so prvi podatki, ki še niso dokončni, kažejo pa nam, da smo pod načrtom za okrog 540.000.000 dinarjev, istočasno pa tudi, da smo v primerjavi z letom 1961 prodali za 1.294.000.000 dinarjev več izdelkov.

izdobavili vseh izdelkov, za katere smo že imeli sklenjene pogodbe in to predvsem kvalitetnih. Drugi vzrok je tudi, da smo morali za že prodane izdelke naknadno priznati 103.393.000 dinarjev reklamacij. Tretji vzrok pa je, da smo močno zaostali zaradi slabega vložka pri pločevini. Poleg teh notranjih vzrokov so bili tudi zunanji in sicer zastoj pri prodaji elektrod, prenizka cena izvoznim izdelkom. Seveda smo v finančnem načrtu za lansko leto predvidevali, da bomo pri izvozu dosegli nižjo prodajno ceno kot na domačem tržišču, vendar je izkupiček pri izvozu za okrog 220 milijonov manjši kot je bilo predvideno v načrtu. Če vse te pojave upoštevamo, je slika prodaje za leto 1962 naslednja:

načrtom za 136.000.000 din
načrtom za 10.000.000 din
načrtom za 15.100.000 din
načrtom za 28.000.000 din
načrtom za 306.000.000 din
načrtom za 235.000.000 din
načrtom za 100.000.000 din
načrtom za 509.000.000 din
načrtom za 74.000.000 din
načrtom za 142.000.000 din
načrtom za 335.000.000 din
načrtom za 407.000.000 din

Ko bo obravnavana bilanca za lansko leto, bodo znani tudi še ostali pogoji gospodarjenja v našem podjetju. Prikazani bodo stroški proizvodnje, doseženi dohodek, osebna udeležba, produktivnost itd. Že sedaj pa lahko ugotovimo, da je bilo leto 1962 za nas izredno naporno, polno notranjih

težav, še več pa zunanjih vplivov, ki jih bomo le težko premagali, da bi tako prišli do sredstev, ki smo jih zadnja leta vedno ustvarjali.

Stanko Ravnik

Ali bomo zopet zamudili?

Ker se vsi zavedni člani kolektiva borimo za povečanje storilnosti, čim večjo realizacijo, ki naj nam pomaga v nadalje ustvarjati še boljše osnove v vseh pogledih, se tudi livarji trudimo v tej smeri.

Večkrat nam to uspe, vendar pa ne, ker le nimamo vseh pogojev, da bi lahko ugodili številnim željam.

Na primer: Jeklolivarna ima poleg potreb za obrate železarn, poleg ostalih ponudb tudi ponudbo za izdelavo velike serije odlitkov in sicer 100.000 kom. pri enem naročilu. Jeklolivarna tega žalost ne more prevzeti iz enostavnega razloga, ker ročno tega dela z 10 kaluparji ne opravi prej kot v dobrih treh letih. Poleg tega toliko kaluparjev v ta namen niti ne moremo zaposliti.

Z nabavo kaluparskega stroja, za katerega prosimo že dve leti, pa bi to delo opr. vili z dvema kaluparjema teoretično v dveh letih, kar bi bilo za nas in naročnike sprejemljivo.

In kako je z realizacijo? V dveh letih nam bo ušla mimo čista milijarda dinarjev. Mnenja smo, da to ni prav.

Rado Torkar

EE javnik IV

Boljše sodelovanje s prometom

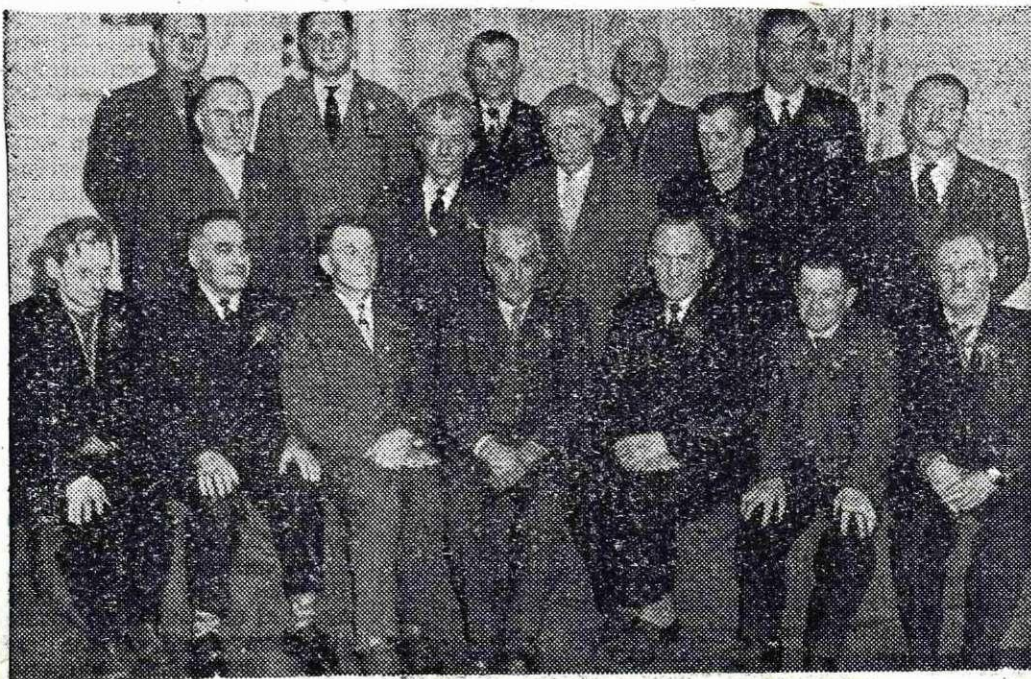
Na seji UO in ZEE obrata javnik IV so člani razpravljali o inventuri, ki je bila prve dni januarja. Inventurne komisije so svoje delo dobro opravile. Pri manjkljajev ni bilo, pokazali so se le manjši viški, ki so nastali zaradi razlik pri tehtanju, kajti material, preden ga predamo kupcu, je tehtan na treh ali več tehtnicah.

V razpravi je bilo tudi omenjeno, da je nujno potrebno večje sodelovanje med prometnim osebjem in našimi nakladalnimi skupinami. Zadnje čase ugovarjamo preveč zastojev, ki konec meseca zelo vplivajo na stanje skladišč in izpolnjeno realizacijo, ki je letos posebno važna za produktivne obrate, saj bodo prodani izdelki merilo za osebne dohodke. Če hočemo vse izdel-

ke pravočasno posredovati našim kupcem, bo moral biti promet bolj elastičen in pravočasno dostavljati prazne vagone za nakladanje po skupinah.

Tudi o neugodah in bolovanju smo razpravljali in ugotovili, da so bolovanja

(Nadaljevanje na 4. str.)

V soboto so se zbrali v Kazini tudi naši nekdanji sodelavci, ki so delali v naši železarni od 35 do 40 let ter so bili v lanskem letu upokojeni. Tudi njim za dolgoletno delo iskrena hvala in naše čestitke k tako lepemu jubileju

EE
uprav-
ljajo

28. redna seja upravnega odbora

25. januarja 1963 je imel upravni odbor naše železarne 28. redno sejo. Objavljamo nekaj važnejših sklepov:

1. Poslovitev od sodelavcev, ki po dolgoletnem napornem delu odhajajo v zaslužni pokoj, je bila do sedaj v železarni neenotna in se je vsak obrat od svojih sodelavcev poslavljaj na svoj način. Z namenom in željo, da bi te poslovitve bile enotne oziroma vsaj približno enake v vseh obratih železarne, je upravni odbor sklenil:

- vsakoletno pogostitev in poslovitev od vseh upokojen-
cev organizirajo ekonomske
enote zase v sodelovanju s
sindikalnimi odbori. Upravni
odbor pa je odobril, da vsaka
ekonomska enota lahko za to
pogostitev dvigne za vsakega
upokojenca po tisoč dinarjev;
- železarna vsako leto pri-
redi skupen sprejem za štiri-
desetletnike in za člane ko-
lektiva, ki so bili v tem letu
upokojeni, imeli pa so nad
35 let delovne dobe v žele-
zarni;

- na dan odhoda iz podjet-
ja kadrovska služba v pri-
sotnosti predstavnika obrata
izroči upokojencu denarno
nagrado, ki mu pripada po
pravilniku o odhodu delavcev
v pokoj.

Povečanje storilnosti v kovino- livarni

Da bi zadostili potrebam obratov, je livarna v poslednjih letih zelo spremenila način dela. Namesto običajnih dvo ali večdelnih modelov, je za odlitke, ki jih potrebujejo potrošniki v večjem številu, pripravila modelna mizar-
ma tako imenovane modelne plošče, ki omogočajo na kaluparskem stroju tudi dvajsetkrat povečano storilnost.

Naj navedemo primer!
- Elektrodelavnica potrebuje za opremo žerjavov koluti za odvzem toka na žerjavih in drsne čolničke, ki so iz bron. Še nedavno je ročno delo omogočalo izdelavo največ 30 čolničkov na 8 ur ali približno 15 koluti. Danes pa z uporabo modelnih plošč in kaluparskega stroja dosegamo do 700 kom. čolničkov ali 300 kom. koluti na 8 ur. Pripomniti je treba, da je del napora s tem prevzel stroj in so kaluparji razbremenjeni. Seveda pa je zaradi večjega števila okvirjev v 8 urah napor zaradi prenašanja pri kaluparjih še vedno ostal, ker nam manjka osnovna najnujnejša mehanizacija, ki naj bi olajšala delo tudi v tem primeru. Edina težava, ki se pri tem pojavlja, je dejstvo, da je kaluparski stroj s proizvodnjo elektrod že zaseden, za druga dela pa skoraj ne pride v poštev, razen v nedeljah.

2. Upravni odbor je na tej seji analiziral sklepe CDS o regresih in v zvezi z regresi za avtobusni prevoz ni imel pripomb ali dopolnitev, ker za sedaj še niso vse avtobusne proge končno urejene. Glede regresov za samska stanovanja in hrano pa je UO sklenil:

- cena dnevnega obroka v naših menzah, ki jo predlaga gostinska enota »Železar« v višini 367 dinarjev, se zniža na 355 dinarjev s tem, da režijske stroške v skupni višini 3.327.000 dinarjev prevzame upravno prodajna režija železarne. Obenem pa je UO zadolžil gostinsko enoto, da naj pregleda še vse ostale možnosti za znižanje materialnih stroškov;

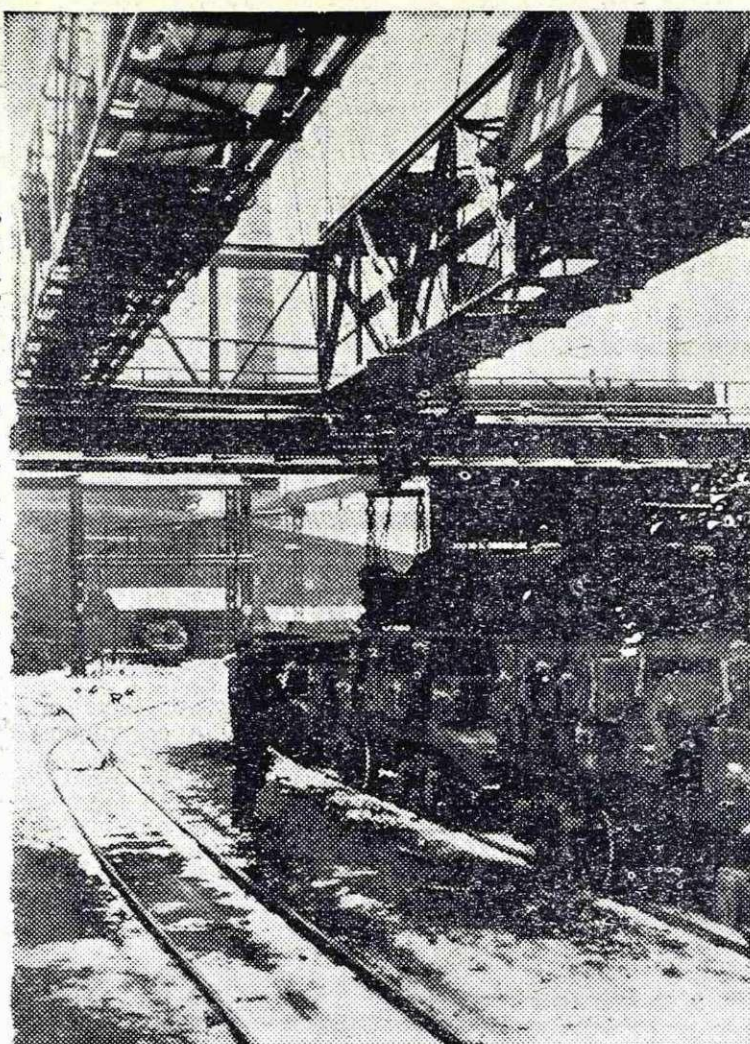
- stanarina v samskih barakah se ne poveča in ostane še vedno od 1000 do 1300 dinarjev mesečno, stanovalci pa morajo sami plačati dejansko porabljeno električno energijo;

- cena ležišča v samskih domovih se določi na 2800 dinarjev;

- cena stanovanja v samskem domu na Koroški Beli ostane kot do sedaj, v sobah z dvema posteljama po 3750 dinarjev, v sobah z eno posteljo pa 5630 dinarjev mesečno.

3. UO je vzel na znanje poročilo o doseženem normnem faktorju v decembru in ugotovil, da se je normni faktor dvignil na 1,37, kar predstavlja precejšen skok v odnosu na enajstmesečni povprečni faktor, ki je znašal približno 1,33.

4. Sklep o plačanem dopustu za tiste sodelavce, ki so se udeležili krvodajalske akcije, je upravni odbor dopolnil tako, da se vsakemu krvodajalcu odobri toliko ur izredno plačanega dopusta, kolikor se je z dajanjem krvi zamudil. Stroški plačanega dopusta pa bremenijo posamezne ekonomske enote.

Iz martinarne so poslali novo pošiljko ingotov na Javor-
nik, kjer jih bodo kmalu na težki progi zvaljali v pol-
izdelek za lahke proge in tanko pločevino

Tečaj prve pomoči je lepo uspel

Lani v decembru in letos v januarju je odred civilne zaštite v naši železarni organiziral sanitetni tečaj prve pomoči. Poleg članov našega kolektiva se je tečaja udeležilo tudi nekaj tečajnikov iz mestne sanitetne enote. Vseh tečajnikov je bilo 140. Predavanja so bila organizirana v treh izmenah, in sicer tako, da so predavatelji obravnavali isto temo v vseh treh izmenah. Obširno gradivo s področja prve pomoči, ki jo

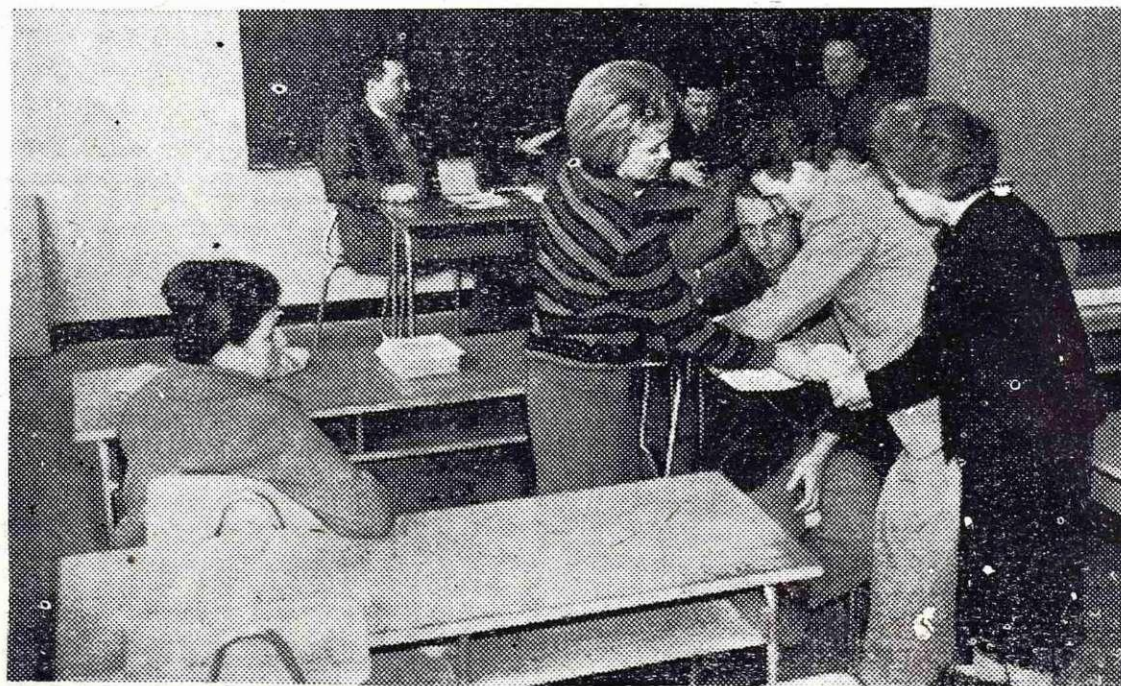
potrebujejo ponesrečeni državljani, so tečajnikom posredovali naši zdravniki: dr. Vilman, dr. Turk in dr. Trampuž. Poleg njih pa so tečajnike s praktičnim delom seznanjale še tri višje medicinske sestre in strokovni kader z naših ambulant. Za obravnavanje zelo obširne snovi so predavatelji potrebovali 70 učnih ur, nato pa so bili še izpiti, na katerih so tečajniki pokazali zadovoljive in dobre rezultate. Tečajniki so se

pomena tečaja prve pomoči zavedali, tako da so bili organizatorji z obiskom zadovoljni in so ugotovili le nekaj primerov nediscipliniranih tečajnikov, ki bodo morali opraviti še popravne izpite.

Komaj je bil zaključen tečaj prve pomoči, že so pri odred civilne zaštite začeli s pripravami za izvedbo kemičnega tečaja, ki ga bodo prav tako organizirali v treh izmenah. Program predavanj v tem tečaju je še obsežnejši kot je bil v sanitetnem in bodo predavatelji v ta namen porabili za razlago obširnega gradiva okrog 90 učnih ur. Omenimo naj samo nekaj zanimivih tem, ki jih bodo obravnavali na kemičnem tečaju. Govorili bodo o vlogi in pomenu organizacije civilne zaštite ter o osnovnih pojmihi o jedrski fiziki, o učinkih eksplozije termoklearnega orožja, kemičnih spojinah itd.

Oba tečaja bosta izvedena s pomočjo ŽIC, v kratkem pa bodo tudi predavanja, ki jih bo na pobudo organizacije civilne zaštite v naši občini organizirala in izvedla Delavska univerza. Na predavanjih bodo predvajali tudi dokumentarne filme, namen teh predavanj pa je, da se naši občani kar najbolje seznani s pomenom in vlogo, ki jo ima organizacija civilne

(Nadaljevanje na 4. str.)

Odbor civilne zaštite je organiziral več tečajev za člane našega kolektiva. — Na sliki vidimo, kako tečajniki polagajo izpite v praktičnem znanju, ki so ga pridobili na tečaju

Boljše sodelovanje s prometom

(Nadaljevanje z 2. str.)

zelo narasla, ker je nekaj naših sodelavcev težko bolnih in je potrebno dolgo-
trajno zdravljenje. Nesreče pri delu, ki jih je bilo zelo malo, so bile lažjega značaja in so prizadeti sodelavci болоvali zelo kratek čas. Poudarjeno je bilo, da moramo letos še bolj upoštevati varnostna navodila, tako da še teh nesreč ne bo.

Razpravljali smo tudi o rezervnem skladu, ki ga je imela naša enota v letu 1962. Vsi navzoči so enoglasno odločili, da ta denar nakažemo sindikalnemu odboru naše enote, da ga bo letos potrošil za izlet, ki ga tako, kot bi želeli, samo z dotacijo IO sindikalne organizacije železarne ne moremo prirediti.

Govorili smo tudi o krvodajalski akciji in ugotovili, da se je te plemenite akcije udeležilo blizu 50% članov našega kolektiva.

Pred zaključkom smo obravnavali tudi lanskoletne uspehe, ki niso majhni, saj smo vse naloge uspešno izpolnili. Pregledali smo tudi načrt prodaje za letošnje leto, ki vsebuje večje naloge od lanskih. Zato bomo rali še bolj načrtno delati, da bomo sprejete obveznosti tudi izpolnili.

Dobili smo nove pisarniške prostore

Vsa zadnja leta so bili uslužbenci v osrednjih pisarnah direkcije prostorno zelo utesnjeni. — Problema prenatrpanosti nismo reševali sproti glede na potrebe in rast podjetja. Delo v direkciji je moralo biti opravljeno v istih pisarnah kot v stari Jugoslaviji, čeprav se je stalež delavstva od takrat podvojil.

S tem, da se naše podjetje vse bolj preusmerja v proizvodnjo kvalitetnih izdelkov, je potrebna večja kontrola delovnih procesov. V ta namen izvedena reorganizacija pred leti in končno tudi delo na rekonstrukciji podjetja je terjalo nekatera nova delovna mesta. Močno je bil okrepljen oddelek tehnične kontrole z raziskovalnim oddelkom. Na novo je

bil ustanovljen oddelek UOS, ki je neposredno zadolžen za dela v zvezi z rekonstrukcijo podjetja. S tem, da naše podjetje nekatere svoje izdelke prodaja tudi na inozemska tržišča in da smo tudi na domačem tržišču preživeli dobo distributivne prodaje izdelkov, na ie bilo treba okrepiti tudi prodajni oddelke.

Vsi ti nagoni so narekovali potrebo po novih pisarniških prostorih. Problem smo reševali tako, da smo dvignili za eno nadstropje stavbo personalnega oddelka, stavbo OZON in končno še stavbo EE topilnic. Ker pridobljeni prostori z nadstropji niso zadovoljili potrebi, ie bila v ta namen preurejena še stanovanjska stavba bivšega Pokojninskega zavoda. V kletnih prostorih urevamo nove prostore za arhiv in delavnice raziskovalnega oddelka. V pritličje se ie iz muzeja preselila strokovna knjižnica, ki ie bila nekoč hodišči preseljena še četrta in ie s tem končno dobila lokacijsko in prostorninsko ustrezne prostore. V pritličju in eno razmeščena ie pisarna PO, pred katerim so velike naloga osvajanja novih kvalitativ. V I. nadstropju so pisarniški prostori vodstva UOS z vsemi referati. V II. nadstropju ima pisarna vodstva EE predelovalnih obratov ter oddelke statistika in evidenca. V III. nadstropju so pisarne računovodstva, razen mezdnege urada, ki ie ostal v stavbi kadrovskega sektorja.

S tem, da se ie iz stavbe kadrovskega oddelka izselila UOS, bodo dobili pisarniške prostore socialni delavci, re-

ferent za rekreacijo in referent za delovne odnose ter psiholog. Izpraznjene prostore po psihologih v stavbi kadrovskega oddelka je zasedel fakturini oddelek. Centralna priprava dela ie bila v celoti iz glavne pisarne premeščena v III. nadstropje stavbe EE topilnic. Utesnjeni oddelek uvoz-izvoz se ie preselil iz I. v II. nadstropje v glavni pisarni v prostore, izpraznjene po pripravi dela in fakturnem oddelku. Izpraznjeni prostori po računovodstvu v pritličju glavne pisarne pa bodo dodeljeni prodajnemu oddelku podjetja, kamor bo ta razmestil nove delovne moči in razredčil obstoječe referate s tem, da dobi potrebne govorilnice, kjer bo možno bolj kulturno poslovanje z našimi kupci. Upamo, da bo v stavbo IBM, kjer ie izpraznil prostore plansko-ekonomski oddelek, možno preseliti uredništvo »Železarija«, ker sedanji prostori glede na oddaljenost ne ustrezajo.

S preureditvijo stavbe Pokojninskega zavoda v pisarniške prostore ie bila skoraj v celoti rešena utesnjenost posameznih služb in dana možnost boljšega in kulturnejšega poslovanja.

S preureditvijo pokojninskega zavoda ie dobila naša železarna precej novih pisarn. Žal pa ie ob vselitvi ugotavljamo pomanjkljivosti. Ena izmed njih ie tudi, da v sobah ni dovolj električnih zatičnic, ki jih potrebujejo za priključevanje raznih strojev. Na sliki: hodnik v pokojninskem zavodu.

Tečaj prve pomoči je lepo uspel

(Nadaljevanje s 3. str.)

zaščite v današnjem času. Ni treba posebej poudarjati, da moramo biti vedno pripravljeni, da pomagamo tako v vojnem kakor tudi mirnem času. S tem hočemo reči, da ima organizacija civilne zaščite važno nalogo tudi takrat, ko ni neposredne nevarnosti za vojno, ampak udeleženci raznih tečajev, ki jih organizira civilna zaščita, lahko koristno pomagajo tudi v mirnem času, če pride do večjih elementarnih, to ie prometnih in drugih nesreč. Nekaj takih primerov ie že bilo, ko so se udeleženci enoletnih tečajev zelo dobro izkazali in sodelovali pri reševanju ponesrečencev v težji prometni nesreči. Da bi prebivalci naše občine čim več vedeli o prvi pomoči ter o vlogi in pomenu civilne zaščite, jih vabimo, da se udeležijo predavanj Delavske univerze. Čas in kraj predavanj bo razviden iz lepakov in drugih obvestil Delavske univerze.

S sindikalnega občnega zbora martinarne

Največ o gospodarjenju

Preteklo soboto ie imela sindikalna podružnica martinarne v prostorih hotela »Pošte« redni letni občni zbor, ki se ga ie udeležilo lepo število martinarjev.

V izčrpnem in dobro pripravljenem poročilu ie predsednik odbora Rafael Ortari nakazal glavne probleme, ki so se pojavljali v EE martinarni v preteklem letu. — Ustavil se ie pri gospodarskem položaju obrata in iz njegovih besed ie bilo raz-

vidno, da so bile v preteklem letu poleg lepih proizvodnih uspehov tudi precejšnje težave, predvsem z ozirom na znatno prekoračitev planiranih materialnih stroškov. Obravnaval ie tudi vprašanje delovne discipline in disciplinskih kazni, izo-

braževanje na delovnih mestih, dejavnost sindikalne organizacije martinarne na političnem, kulturnem in športnem področju ter skrb za našega delovnega človeka.

Po poročilu ie bila živahna razprava, v kateri so udeleženci skoraj izključno obravnavali gospod. problematiko obrata ter iznašali

(Nadaljevanje na 5. str.)

Kakšne pravice imamo iz pokojninskega zavarovanja in kako jih uveljavljamo?

(NADALJEVANJE)

Za posebne kategorije zavarovancev, kot so umetniki, advokati, duhovniki, postreščki, sklne zvezni zavod za socialno zavarovanje, ali po njegovem pooblastilu republiški zavod za socialno zavarovanje, s poklicno organizacijo pripadnikov posameznega samostojnega poklica ali z organizacijo, ki ie upravičena zastopati pripadnike drugih poklicev, pogodbo za pokojninsko zavarovanje. Pokojninsko zavarovanje posebnih kategorij

zavarovancev se določi z zakonom kot obvezno za vse pripadnike posameznega samostojnega poklica ali posameznih drugih poklicev. Če pa se uvede s pogodbo, se sme uvesti samo za člane organizacije, s katero se sklne pogodba in sicer obvezno za vse njene člane.

Pravice iz pokojninskega zavarovanja zavarovancev posebnih kategorij ne morejo biti večje in ne morejo zanje veljati ugodnejši pogoji, kot ie v tem zakonu določeno za druge zavarovane osebe.

Družinski člani pridobijo pravico do družinske pokojnine ob zavarovanevi smrti:

— če ie imel zavarovanec delovno dobo skupaj najmanj pet let, s pogojem, da ie imel v zadnjih petih letih pred smrtjo delovne dobe najmanj po osem mesecev vsako leto, ali v teh petih letih najmanj štiri leta in dva meseca, ali

— če ie imel zavarovanec ob smrti dopolnjeno pokojninsko ali delovno dobo, ki sta predpisani za pridobitev osebnne pokojnine, ali

— ie imel dopolnjeno pokojninsko in delovno dobo za pridobitev invalidnine ob invalidnosti kot posledico bolezni po predpisih o invalidskem zavarovanju, ali

— če ie zavarovanec umrl za posledicami nesreče pri delu ali poklicne bolezni, ali

— če ie zavarovanec umrl kot osebni unokojenec,

— ali če ie zavarovanec umrl kot uživalec invalidnine ali oskrbnine po predpisih o invalidskem zavarovanju.

Da ie zavarovanec izpolnil pogoj določene delovne dobe v zadnjih petih letih pred svojo smrtjo, se šteje tudi tedaj, ko ie dopolnil določeno dobo dela v obdobju, daljšem kot pet let, če v zadnjih petih letih pred smrtjo nekaj časa ni bil v delovnem razmerju, ali za primer, ko ie delovno razmerje prekinil zaradi odslužitve vojaškega roka v JLA, ne glede na to, koliko časa ni bil v delovnem razmerju. Pravico do družinske pokojnine pridobijo predvsem zakonec, otroci: zakonski, nezakonski, posvojeni ter pastorki in vnuki brez staršev, ki jih ie zavarovanec preživljal (ožji družinski člani).

Če ni ožjih družinskih članov, ali če s pokojnino, ki gre ožjim družinskim članom, ni izčrpana osnova za odmero družinske pokojnine, pridobijo pravico do družinske pokojnine tudi zavarovanevi starši, očim, mačeha in posvojitelj, ki jih ie zavarovanec preživljal, zavarovanevi bratje in sestre, ki jih ie preživljal zaradi

Iz jugoslo- vansk h železarn

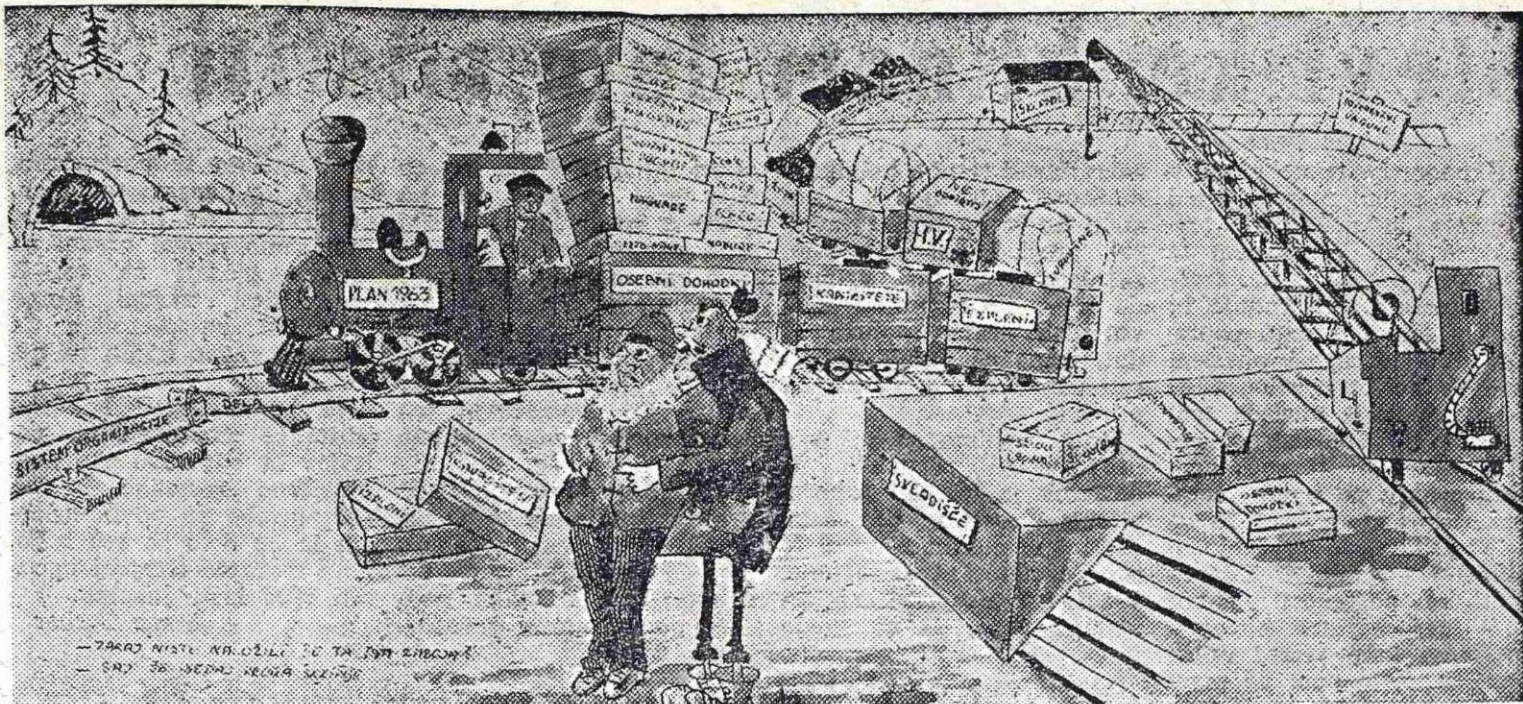
ŽELEZARNA ŠTORE

V štokovski železarni so imeli v lanskem letu skupaj 145 nezgod pri delu in 20 nezgod na poti na delo. Največ nezgod je bilo v valjarni, in sicer 40 pri delu, najbolje pa se je odrezal elektro obrat, v katerem sploh ni bilo nezgode. V primerjavi z l. 1961 so zabeležili lep uspeh, saj znaša odstotek števila nezgod na povprečno število zaposlenih v letu 1962 8,4 odstotka, v letu 1961 pa je znašal 9,2 odstotka.

ŽELEZARNA ZENICA

Tudi zenški železarji so lani dosegli rekorden izvoz svojih izdelkov na tuje tržišče. Vendar so lani prodali na domačem tržišču za 6 milijard manj izdelkov kot v letu 1961. Predvidevajo, da bodo v letošnjem letu izvozili okrog 150.000 ton izdelkov in za večji del te planirane količine imajo že sklenjene pogodbe.

Tudi z rekonstrukcijo nekaterih obratov so že začeli. Po odstranitvi nekaterih ozkih grl in zgraditvi novih zmogljivosti (po načrtu, ki ga je sprejel delavski svet), bo Železarna Zenica proizvedla v letu 1970 letno 2.600.000 ton.

Več sistema in organizacije pri delu

Stara navada je, da si ob novem letu zaželimo mnogo uspeha, sreče in zdravja. Martinarna in valjarna 2400 sta nam čestitali z rekordno proizvodnjo v decembru, ostali obrati z izpolnitvijo plana pred rokom, z novimi izdelki. To so čestitke, ki nas iskreno vesele in od katerih v letošnjem letu mnogo pričakujemo.

Podrobno izdelan načrt, zavestno in dobro organizirano delo, mora obvezno pokazati dobre rezultate. Zato tudi mnogi uspehi, ki so jih do-

segli naši obrati, niso slučajni. Tudi rekordna proizvodnja martinarne in valjarne 2400 v decembru lani sta plod resničnega prizadevanja vsega kolektiva. To moramo priznati. Vendar se mi vzporedno s tem poraja morda nekoliko čudno vprašanje. Zakaj ti rekordi prav v decembru, ko poleg drugih nevšečnosti tudi vremenske razmere niso ugodne? Če je že tako, ali bomo tako nadaljevali tudi v prihodnjih mesecih, če pa ne, pa vsaj za 10 % manj? Ali je to mogoče? Praksa je pokazala, da so mnogo večje možnosti kot jih prikazujemo, le da je zato potrebno več truda in iznajdljivosti. Plan mora z vsemi svojimi lastnostmi biti že v osnovi dobro preštudiran, vendar to še vseeno ni dovolj, da bo izpolnjen. Vsekakor je važnejše, kako v praksi pristopiti k izpolnitvi

planirane proizvodnje in ne odstopati od planiranega asortimenta na plavžu, v martinarni in elektropeči. Roko na srce, kadar govorimo o kapacitetah in izpolnitvi. Bodimo iskreni in pokažimo rezerve. Razdelimo jih preko celega leta, pa se nam bo rekordna proizvodnja ponovila nekočkrat v letu, a ne samo ponovila, temveč tudi izboljšala v pogledu asortimenta in kvalitete, kakršno zahteva tržišče.

Že skoraj redno se ponavlja, da je proizvodnja v prvih mesecih nekoliko v zastoju. Ali je ta zastoj (če smo ga že tako imenovali), posledica forsirane decembrske proizvodnje ali pomanjkljiv sistem organizacije dela? Ali smo proizvodnjo v decembru sploh forsirali? Da ni bilo to le juriš, ki je zahteval nekaj mesecev priprav ali poslednja možnost, da nadomestimo zamujene prilike med letom?

Nepopolni podatki nas vedejo, da govorimo odločno. V vsakem primeru bi poskusili, da bi nadoknadili vse zamujeno, bili izključeni. Pro-

duktivnost je tako narasla, da se tudi en sam dan ne more nadomestiti, oziroma se lahko, vendar v škodo asortimenta. A kakšno je potem nadomestilo, ko nam ustvarja probleme realizacije na tržišču? Koliko takih dni smo zamudili v preteklem letu? Koliko neizdelanih ton jekla, žice in pločevine? Kaj je bilo vzrok temu? Ali pokvarjeni stroji, ali neizkoriščene kapacitete, ali slabo organiziran sistem dela, ki je v mesečnih poročilih uporna hotel, da »dokaže«, da iz opravičenih, objektivnih razlogov?

Rekordno proizvodnjo so zabeležili v poročilih. Rekordno proizvodnjo je zabeležil tudi »Železar«. A v meni se zopet poraja vprašanje: »Ali je res rekordna decembrska proizvodnja zasluga samo enega meseca, ali pa poskus nadoknaditi vse zamujeno iz prejšnjega leta? In še nekaj! Ali so rekordi vedno tudi uspehi?

Preteklo leto je bilo polno raznih kolebanj in nihanj. Morda je nujno, da prav to (Nadaljevanje na 6. str.)

Največ o gospodarjenju

(Nadaljevanje s 4. str.) svoja mnenja v zvezi z boljšim in cenejšim obratovanjem v letošnjem letu. Razprava je izzvenela tako, da če hočemo, da bo tako martinarna kakor tudi celotna železarna prebrodila težak položaj, v katerem se trenutno nahajamo, se nujno treba znižati proizvodne stroške. Da bi to dosegli, bo moral vsak član delovnega kolektiva paziti na stroj ali napravo, ki jo upravlja ter varčevati z različnim materialom, ki ga pri delu uporablja. Le s skupnimi naporimi vseh upravljalcev bomo lah-

ko znižali materialne stroške in tako pocenili naše izdelke ter zagotovili osebne dohodke.

Po razpravi so navzoči sprejeli predlagano kandidatno listo, ker bodo volitve v obratu, predsednik pa je razdelil športnikom-martinarnjem, ki so dosegli na različnih športnih tekmovanjih najboljše uspehe, lepa praktična darila.

Ko je bil uradni del občnega zbora zaključen, se je razvila zabava, na kateri so se prisotni martinarnji prijetno razvedrili.

ttega, ker so bili brez staršev ter otroci brez staršev, ki jih je zavarovalec vzel k sebi in preživljal. Zavarovane vдова ima pravico do družinske pokojnine, če je do zavarovane smrti dopolnila 45 let starosti.

Vdova, ki na dan zavarovane smrti še ni stara 45 let, ima pravico do družinske pokojnine:

— če ji je po zavarovane smrti ostal otrok, mlajši kot 15 let, ki ima pravico do družinske pokojnine, ali starejši otrok, ki ima pravico do družinske pokojnine zato, ker je popolnoma in trajno nezmožen za delo;

— če ji je po zavarovane smrti ostalo troje ali več otrok, ki imajo pravico do družinske pokojnine vse do takrat, dokler troje otrok uživa pravico do te pokojnine;

— če se ugotovi, da je vдова invalid I. kategorije invalidnosti v smislu predpisov o invalidskem zavarovanju, ali če postane tak invalid v enem letu po zavarovan-

čevi smrti ali med uživanjem pokojnine in sicer od dneva zavarovane smrti oziroma od dneva poznejšega nastanka take invalidnosti pa vse do takrat, dokler taka invalidnost traja.

Vdova ima pravico do družinske pokojnine le tedaj, če je izpolnjevala roditeljske dolžnosti do otrok pred zavarovane smrtjo in le do takrat, dokler jih izpolnjuje po zavarovane smrti. Pravico do družinske pokojnine ima vдова tudi v primeru, če se rodi zavarovane otrok po zavarovane smrti. To pravico ima vдова od zavarovane smrti, uveljaviti pa jo more od dneva, ko je ugotovljena nosečnost; pri tem se do otrokovega rojstva odmeri pokojnina za enega družinskega člana. Če se rodi otrok mrtev ali če umre, preden dopolni vдова 45 dni po smrti otroka, gre vdovi ta pokojnina do preteka 45 dni po porodu.

Zavarovane vдова, ki dopolni med uživanjem družinske pokojni-

ne, 45 let starosti, obdrži pravico do družinske pokojnine. Vdova, ki ji je prenehala pravica do družinske pokojnine potem, ko je dopolnila 40 let starosti, zato ker je odpadel kakšen pogoj, na podlagi katerega je imela to pravico, pridobi znova pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 45 let starosti. Vdova, ki je bila na dan zavarovane smrti stara nad 40 let, toda še ne 45 let in zaradi tega ni pridobila pravice do družinske pokojnine, pa tudi ne izpolnjuje pogojev, ki so navedeni v prejšnjih odstavkih, pridobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 45 let starosti. Vdova, ki ni v delovnem razmerju in se ne ukvarja s samostojnim pridobitnim delom, oziroma poklicno dejavnostjo, ima pravico do odpravnine, ki znaša trojen znesek povprečne osnove X. zavarovalnega razreda — če ni ožjih družinskih članov, ki bi imeli pravico do pokojnine.

Šestmesečni znesek razlike med družinsko pokojnino, do katere bi

imeli pravico ožji družinski člani, če bi bila tudi vдова souživalec družinske pokojnine in med družinsko pokojnino, ki se dejansko izplačuje tem družinskim članom — če so ožji družinski člani, ki imajo pravico do družinske pokojnine.

Odpravnina se izplačuje v treh oziroma šestih enakih mesečnih obrokih, začnši od prvega dne prihodnjega meseca po zavarovane smrti, če ne pridobi med tem vдова pravice do družinske pokojnine. Vdovec zavarovane ima pravico do družinske pokojnine, če je na dan žene smrti star nad 60 let, ali če je popolnoma in trajno nezmožen za delo, s pogojem, da ga je žena preživljala do svoje smrti.

Vdovec, ki med tem, ko uživa družinsko pokojnino, priznana zaradi nezmožnosti za delo, dopolni 60 let starosti, obdrži pravico do družinske pokojnine.

Dalje prihodnjič

Številke, ki nam dajo misliti

Ekonomske enote v začetku leta vedno razpravljajo o uspehih in neuspehih preteklega leta. V glavnem ta razprava poteka o proizvodnji, stroških proizvodnje in kaj bi bilo potrebno popraviti, da bi dosegli v tekočem letu še boljše uspehe, kajti od uspehov je odvisen tudi naš osebni dohodek. Z novim zakonom o socialnem zavarovanju pa bomo morali razpravo razširiti še na zelo delikatno vprašanje o bolniški odsotnosti. Bilanca bolniške odsotnosti, kakor tudi neopravičene odsotnosti, nam kaže precej velike številke. Zato nam ne more in ne sme biti vseeno, če bo tako tudi v letu 1963, ker bomo morali že itak bolj pičle dohodke dajati za dodatne prispevke socialnega zavarovanja.

Ekonomska enota visoke peči je izgubila v letu 1962 6.713 dni zaradi bolezni. Bolovalo je 207 članov kolektiva. Če to primerjamo z dejanskim staležem, vidimo, da bi kolektiv, če ne bi imel bolnikov, delal samo 11 mesecev in dosegel enak uspeh. Res je, da je delo pri visokih pečeh težko in tudi zdravju škodljivo, res pa je tudi, da stari delavci ne bolujejo ali pa zelo malo. Analiza kaže, da so štirje člani bolovali v preteklem letu 45-krat, ali 570 delovnih dni. Njihova starost ne presega 40 let, v tovarni pa so okrog 10 do 15 let. Organi samoupravljanja bodo morali te posamezne primere analizirati ter organizirati skupaj s kadrovskim sektorjem, da bodo ti delavci res podrobno pregledani. Če so resno bolni, jim je treba nuditi možnost, da se pozdravijo, v kolikor pa so bolni zato, ker je bolje biti doma ob manjših dohodkih kot delati, jim moramo povedati, da za njih ni mesta v našem kolektivu. Tudi pri zdravstvenih ustanovah bo treba gledati, da ne bodo »namišljeni« bolniki izkoriščali sredstva ter tako

zmanjševali resnim bolnikom možnosti zdravljenja. Zaostriti bo treba tudi zdravniški pregled pri sprejemu, saj imamo pri nas primer, da je na novo sprejeti delavec delal samo dobrih 14 dni, sedaj pa boluje že deseti mesec zaradi bolezni na pljučih.

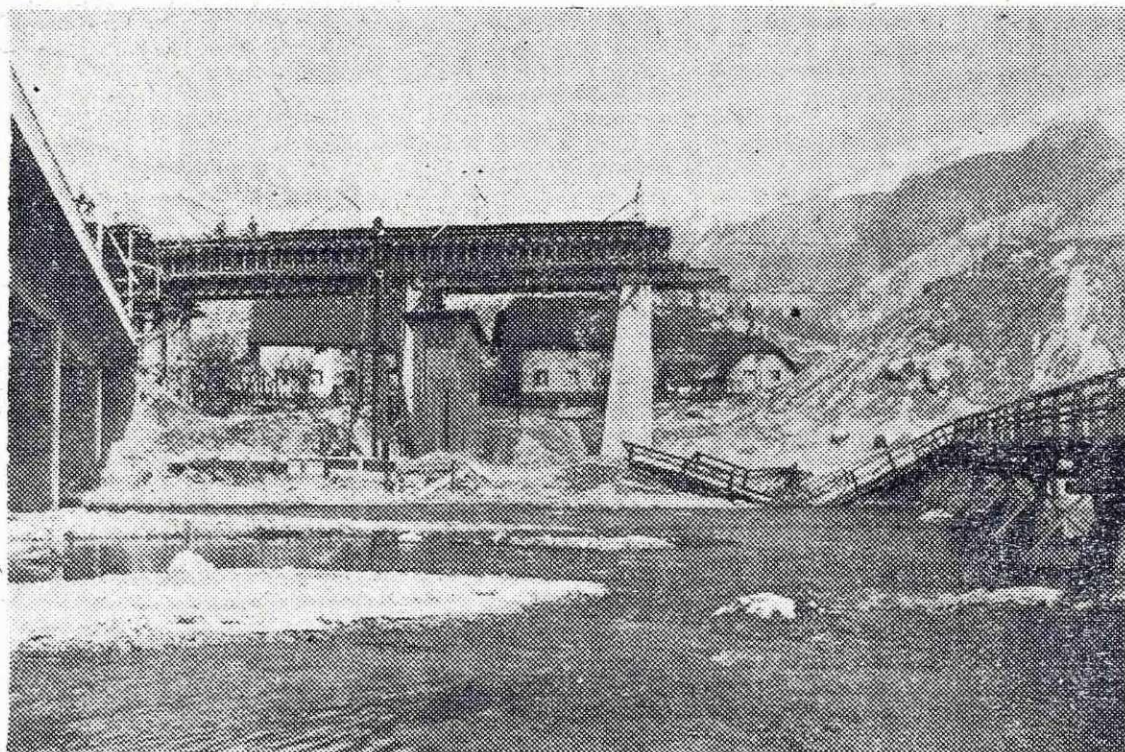
Drug problem so pri nas neopravičeni izostanki. 42 delavcev je 168 dni neopravičeno izostalo od dela. Proti tem moramo uvesti še strožje mere kot so sedanje. Vsi tisti, ki neopravičeno izostajajo, vedo, da ne smejo

oštati od dela 7 dni in in pridejo prej na delo, ali pa gredo k zdravniku. V borbi proti neopravičenim izostankom pa moramo biti zelo dosledni, saj je nekaj teh izostankov verjetno skritih v rednem dopustu in bi morala biti merila prav za vse enaka. Pri kaznovanju teh izostankarjev smo včasih preveč socialni in tudi njihov zagovor je vedno enak. Vsak obljublja, da se bo popravil in da naj upoštevamo, da ima družino in podobno. Toda s takim načinom bomo morali preneha-

ti. V kolikor se posameznik takrat, ko napravi prekršek, ne zaveda, da ima otroke, tudi samoupravni organi ne morejo gledati na to. Z energičnimi ukrepi bomo pripravili posameznike, da je treba redno hoditi na delo.

Če bomo uspeli bolniške izostanke zmanjšati na polovico in odpraviti vse neopravičene izostanke, ne bo več potrebe po novih delavcih in bo delo za vse lažje. Zato moramo čimprej ugrizniti v to kisljavo.

Stane Torkar

Tudi na Javorniku imamo tromostovje. Naš fotoreporter je na filmski trak ujel novi most čez Savo, staro leseno brv in nadvoz, ki je v izgradnji

Bilanca cestno-prometnih nesreč v naši občini v letu 1962

Še vedno je zelo visok krvni davek na račun nesreč v cestnem prometu. Veliko nesreč se pripeti zaradi zastarelih cest. Ob tem smo posebno prizadeti na Gorenjskem, najbolj pa v naši občini. Povsod drugje v Sloveniji so ceste mnogo bolj urejene in bolj sposobne za varen in hiter promet, čeprav je pri nas zelo razvit cestni promet zaradi močne industrije in turističnih krajev, ki privabljajo številne domače ter tuje turiste v letni in zimski sezoni. Posebno v zimski sezoni ni pogojev za odvijanje varnega cestnega prometa in prav v teh mesecih število nesreč zelo naraste. Samo v novembru in decembru je bilo na Jesenicah 20 nesreč s težkimi telesnimi poškodbami in skoraj 2 milijona materialne škode.

Zelo veliko prometnih nesreč se pripeti po krivdi pešcev, kolesarjev in voznikov motornih vozil in sicer zaradi neprevidnosti, lahkomišelnosti, zelo veliko pa tudi zaradi nepoznavanja cestno-prometnih predpisov posebno med pešci in kolesarji. Zelo pogost vzrok je še vedno tudi vinjenost.

Lani je bilo v naši občini 144 prometnih nesreč. Pri tem so bile štiri smrtno nesreče, 48 pa je bilo težko poškodovanih. Smrtno so se ponesre-

(Nadaljevanje na 7. str.)

O pravilnem vrednotenju dela

K članku oziroma problemu, ki ga je v zadnji številki »Železarja« načel tov. Globočnik, to je o pravilnem vrednotenju dela v neposredni proizvodnji, bi rada dodala nekaj misli. Nimam namena karkoli oporekati, nasprotno, načelna misel, ki je pisca privedla do obravnavanja tega problema, bo morala privedi tudi do izpopolnitve pomanjkljivosti v našem plačnem sistemu.

Konkretno glede premetstive omenjenega žebjarja pa menim:

Primeri, da se dober proizvajalec preusmeri v drugo, v tem primeru neproduktivno službo, najbrž niso zelo pogosti in to prav iz finančnih ozirov. Ne bi smeli primerjati dohodkov enih in drugih samo v enem mesecu, vzeti bi bilo treba za primerjavo povprečje celega leta. V omenjenem primeru gre predvsem za osebo, ki ima za seboj dolgo vrsto let v podobni dejavnosti in ki ji to delo, kakor pravimo »leži«. Sicer pa vedno poudarjamo: »Pravega človeka na pravo mesto!« Lahko trdimo, da se je tovariš že v prvih dneh na novem delovnem mestu odlično znašel, s tem opravičil svojo odločitev in dokazal, da s premetstvitvijo ni bila storjena na-

paka. Navsezadnje moramo kljub borbi za proizvodnjo prisluhniti predvsem človeku, ga obravnavati kot osebnost, ki ima svoje osebne želje in interese ter mu nuditi možnost, da svoje sposobnosti razvija tam, kjer mu najbolj ustreza. Za službo kontrolorja je kadrovskega sektorja kakor tudi vodstvo oddelka iskalo človeka več kot eno leto. Razumljivo, da je bilo precej interesentov, ki pa bodisi niso ustrezali po svojih zmožnostih, ali pa so se ob seznanitvi z nalogami tega delovnega mesta premislili. Delo kontrolorja res ni umazano, kot na primer pri nekem stroju, ima pa zato niz dolžnosti, ki so pogosto vse prej kot prijetne in zahtevajo vrsto pozitivnih lastnosti. Res je, da ničesar ne proizvaja, najmanj pa iz-

delke, ki bi prinašali devize, toda kadar v obratih nekaj ni v redu, kadar imajo razne težave in neprilike v kolektivu, se brž vsak spomni: »Pokličimo nadzorno!« Na rame teh organov prelože potem vse nadaljnje ukrepe in postopke.

Zato pa bi bilo prav, da vrednotimo delovna mesta po zahtevnosti dela, naj bo to fizičnega ali umskega. Če neko delovno mesto ni produktivno, ali lahko trdimo, da ni potrebno? Če upamo trditi, da ni potrebno, potem GA UKINIMO!

Dejstvo je, kakor navaja pisec, da se večina delovnih mest v očeh naše mladine ocenjuje po višini zaslužka. Če so postavke nizke, ne moremo trditi, da smo ga mi sami cenili višje in če za ta delovna mesta ne bo zanimanja, bomo nujno morali tem poklicem pomagati do ustrežnejše uveljavitve.

Res je tudi, da je predvsem od uspehov neposrednih proizvajalcev odvisen dvig proizvodnje, menim pa, da k realizaciji celotnega plana pripomorejo tudi ostale neproduktivne službe. Bi-

lo bi napak, popirati neko razmejevanje med produktivnimi in neproduktivnimi enotami, pač pa bi bilo treba spregovoriti o tem, kje so vzroki, če prvi niso stimulatивно plačani za svoje delo in če morda drugi res prejema več, kot so za svoje delo upravičeni prejeti! MI

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 1. 2. od 12. ure do 8. 2. do 12 ure

Zahodni del Jesenic: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, tel. 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Vzhodni del Jesenic: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišar 34, tel. 245 — interni 733.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru EE žebjarna se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo ob nem želim vsemu kolektivu mojem odhodu v pokoj. Obeše mnogo uspehov!

Marija Šrane

VEČ SISTEMA IN ORGANIZACIJE PRI DELU

(Nadaljevanje s 5. str.)

da potrebne izkušnje, a vseeno lahko rečemo, da je bilo v preteklem letu veliko uspehov v vseh obratih. S tem smo lahko zadovoljni, a izkušnje lahko uporabimo za sestavo plana v tem letu. Ne pozabimo Titovega govora v Splitu in pisma IV. plenuma CK ZKJ, ki sta doprinesla, da se je z dovolj odgovornosti in zavesti začelo reševanje mnogih nalog.

Leto izkušenj je za nami. V novo smo ravnokar vstopili. Razmislimo o vseh izkušnjah, ki nam jih je dalo preteklo leto. Delo moramo začeti bolj sistematično in uspeh ne sme in ne more izostati.

Naši strokovnjaki so se vrnili iz Libanona

Tik pred novim letom so se vrnili iz Libanona naši strokovnjaki: Feliks Koren, Jaka Klinar in Ciril Pretnar, vsi člani EE žična valjarna. V lanskem letu so v okviru mednarodne tehnične pomoči sodelovali pri začetku obratovanja nove žične valjarne v veliki železarni, ki jo gradijo v mestu Tripoli v Libanonu.

Nekaj vtisov o devetmesečnem bivanju v Libanonu nam je povedal tov. Feliks Koren.

«Naša naloga je bila, da kot inštruktorji pomagamo in pripravimo vse potrebno za začetek obratovanja nove žične valjarne v železarni Libanon Steel Company. Železarno gradijo v mestu Tripoli, investitorji pa so nabavili opremo za to tovarno pri firmi Sack v Nemčiji, armaturo pa so izdelali doma. Zaradi tega smo imeli tudi nekaj težav, ki pa smo jih pozneje odpravili. Najprej

smo delali s tamkajšnjimi delavci na eno, pozneje na dve in nato na tri izmene. Na eno izmeno smo izvaljali 50 do 60 ton valjane žice. Ker še nimajo dvizne mize in žična valjarna ni tako modernizirana kot naša, je delo precej težje kot pri nas na Jesenicah. Precej dela morajo opraviti ročno, to je s kleščami in drogovci in je razumljivo, da imajo zaradi tega do neke mere tudi težave zaradi pomanjkanja stalnih delavcev. Zaposleni delavci prejema plačo, ki bi spremenjena v našo valuto znašala okrog 30.000 din. Seveda bodo potrebni še tečaji za nadaljnje usposabljanje delavcev, urediti pa bodo morali tudi vrsto drugih vprašanj. Kaj hitro smo ugotovili, da tam nimajo organizacij, ki bi pomagale delavcem pri urejanju vprašanj s področja delovnega razmerja in še zdaleč nimajo socialno zavarovanje urejeno tako kot pri nas v Jugoslaviji.

BILANCA CESTNO-PROMETNIH NESREČ V LETU 1962 V NAŠI OBČINI

(Nadaljevanje s 6. strani)
Žili: Tomaž Trojar v Gozdu, Nande Baloh na Koroški Beli, Marjanca Veber na Hrušici in Milorad Radulović v Mostah. Na Jesenicah je bilo 111 nesreč (3 smrtni, 34 težko poškodovanih); v Mojstrani je bilo 6 nesreč (vse lažje), in v Kranjski gori 27 nesreč (1 smrtna, 14 težko poškodovanih); skupaj 144 nesreč.

Pri vseh nesrečah je bilo po oceni nestrokovnjakov materialne škode v vrednosti 14.397.000 dinarjev, vendar je v resnici verjetno še večja.

Bilanca prometnih nesreč v minulemu letu je nekoliko ugodnejša kot v letu 1961, ko je bilo v naši občini 172 prometnih nesreč, od tega je bilo 5 mrtvih in 68 poškodovanih, materialne škode pa je bilo v vrednosti 8.200.000 dinarjev. Še ugodnejša pa je, če upoštevamo, da je gostota prometa lani zelo narasla, da se je predvsem zelo povečalo število motornih vozil, znatno pa je bil lani močnejši tudi promet inozemskih vozil.

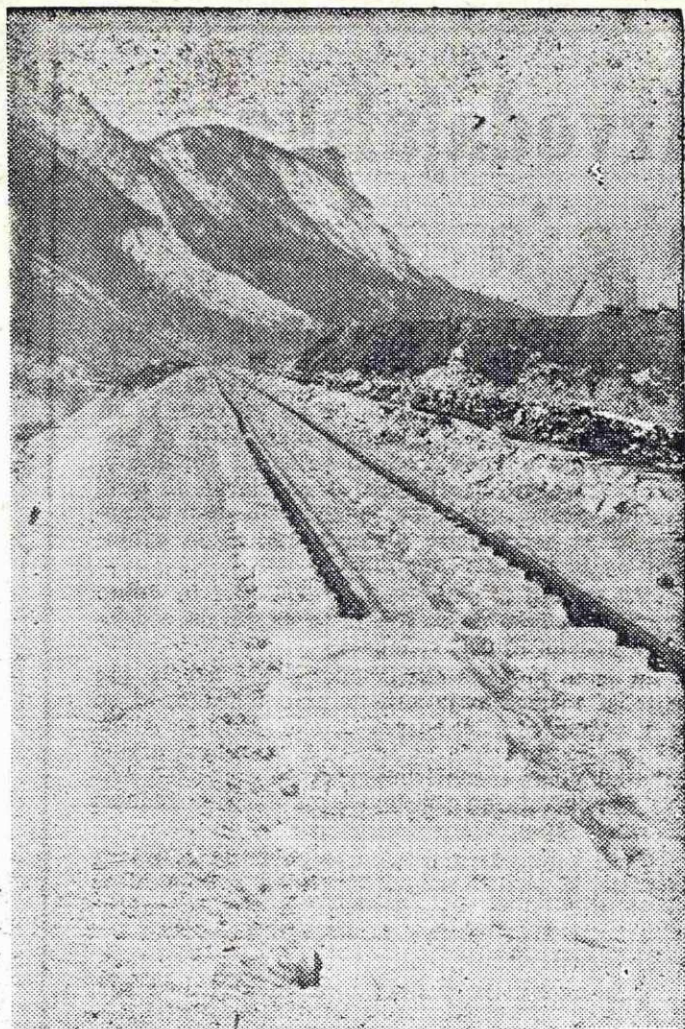
Marjan Mrak

Mnogi ljudje upravičeno imenujejo Libanon azijsko Švico. V obmorskih krajih smo videli nepregledne plantaze južnega sadja, imajo pa tudi kraje z visokimi gorami, ki so tudi višje od našega Triglava (nad 3000 m). V Libanonu je močno razvita trgovina in obrt, pa tudi s turistično dejavnostjo se lahko pohvalijo. Če bomo hoteli dohiti Libanon na turističnem področju, potem bomo morali napraviti še veliko. Zanimivo je, da turisti, ki pridejo v hotel, dobijo kompletno smučarsko opremo v posojilo za primerno odškodnino. Opazili smo tudi, da imajo v Libanonu velike simpatije do Jugoslavije, na mnogih mestih pa smo videli tudi slike predsednika ZAR Naserja.

Tripoli je lepo mesto ob morju in šteje 350.000 prebivalcev. Med svojim bivanjem smo imeli tudi priliko, da smo bili kratek čas tudi v Siriji. Razmere v Siriji so precej drugačne kot v Libanonu.

V Libanon smo potovali 26. marca 1962 z letalom preko Aten, kjer smo se ustavili za dve uri in Cipra, kjer smo imeli dvajsetminutni postanek. Od Aten do Bejruta smo se peljali z velikim ameriškim letalom tipa Comet, ki lahko sprejme 140 potnikov. V Bejrutu nas je pričakal zastopnik investitorjev, ki gradijo železarno, nato pa smo se z osebnimi avtomobili prepeljali do Tripolija, ki je oddaljen okrog 90 kilometrov.

V Libanonu je še ostal tovariš Franc Ravnihar in pa nekaj sodelavcev, ki bodo pomagali pri začetku obratovanja tamkajšnjih elektropeči. Iz Libanona smo se vrnili s prijetnimi vtisi, saj smo videli veliko lepih krajev in spoznali življenjske razmere prebivalcev Libanona, ki se zanimajo tudi za našo domovino.

Zgodnje slabo vreme zelo ovira dela pri polaganju tira na novem nasipu

Ali naj mesečne avtobusne vozovnice ostanejo?

S 1. januarjem 1963 so bili po sklepu CDS Železarne Jesenice ukinjeni regresi za lokalne vožnje z avtobusom, razen regresa 300 din na relaciji Plavž-Javornik, kjer stane mesečna avtobusna vozovnica 1500 dinarjev. Pri tem bi rad vprašal, zakaj ni enak regres priznan tudi za relacijo Koroška Bela-Jesenice, kjer stane mesečna vozovnica prav tako 1500 dinarjev. Verjetno izvira to iz dejstva, da je prej Avtosevis računal za mesečne vozovnice na relacijah Jesenice-Javornik (pod klancem in spomenik) ter Koroška Bela, enako po 1200 dinarjev, od 1. januarja naprej, ko stroške v celoti nosi »potrošnik«, pa računa mesečno vozovnico po diferenciranih enkratnih vožnjah, to je relacijo Jesenice-Javornik (obe postajališči) 50 x 20 dinarjev, ali 1000 dinarjev mesečno, relacijo Jesenice-Koroška Bela pa 50 krat 30 dinarjev, ali 1500 dinarjev mesečno. Ne oziraje se na to, bi želel na račun sedanje ureditve plačanja prevozov pripomniti nekaj stvari. Običaj je, da z mesečno vozovnico nudi podjetje, bodisi železnica ali drugo prevozno podjetje, določeno ugodnost, saj predstavlja vnaprej plačana vozovnica kreditiranje v korist podjetja. Ta ugodnost se odraža bodisi v nižji ceni (regres pri nakupu) ali v neomejenem številu voženj ob kateremkoli času

(železnica). Ne gre pa nam v račun, da je postopek pri Avtosevisu prav nasproten; na primer z mesečno vozovnico (ki predstavlja 50 v celoti vnaprej plačanih voženj, se pelješ lahko samo v službo in iz službe ob redni izmenjavi dnin; če izostane avtobus, ima pri sprevodniku prednost tisti, ki sproti plača, ker imajo sprevodniki provizijo od prodanih vozovnic; če si bolan in moraš v ambulanto – dodaj k že plačani vožnji še 100-odstotno doplačilo, pa se lahko pelješ. Poleg tega pa je vsak izmed nas med letom odsoten najmanj 30 delovnih dni in čeprav obstaja teoretična možnost, da takrat odjaviš koriščenje vožnje, se te možnosti le redko kdo poslužuje, ker je v železarni že navada, da dopuste delimo le na nekaj dni.

Mislím, da bi lahko z nekaterimi pametnimi ukrepi, ki bi jih morala predvsem podvzeti uprava Avtosevisa, stvari urediti v zadovoljstvo vseh. Kar naštejmo, tako:

a) Mesečne vozovnice naj bodo v obliki kartončkov, kjer lahko enkratno koriščenje sprevodnik označi, ali pa naj bodo namesto njih v prodaji bloki. V prvem primeru bi lahko neizkoriščene vožnje odražali pri zamenjavi kartončka, dočim so bloki prenosni in ni z njimi nikakršnega dela.

b) Ker imajo s kontrolo sprevodniki prav tako dolo-

čeno delo, naj se jim skupna vrednost mesečnih vozovnic ali naprej prodanih blokov šteje v mesečni promet po določenem ključu.

Ze ta dva ukrepa bi stvar lahko v celoti uredila in bi v glavnem ne bilo več prerekanja in negotovanja, razen če je oseba Avtosevisa ljubše, da pobira voznino sproti in s tem zmanjšuje možnost za hitro vstopanje, ki je predpogoj, da šofer opravi vožnjo v pičlo odmerjenem času.

Ker nisem transportni izvedenec, ne more veljati moj predlog že kot dokončna rešitev, pač pa s tem izražam le željo, da se stvar uredi, ne pa da se nas s sedanjim postopkom sili k temu, da petdesetkrat v mesecu iščemo po 30 dinarjev drobiža in pred sprevodnikovim pultom ustvarjamo nepotrebno gnečo. SM

Pojasnilo

V zadnji številki »Železarja« smo objavili na 2. strani uokvirjen prispevek »Zgodba v dveh dejanjih«. Na željo smučarskega kluba Jesenice poudarjamo, da omenjeni prispevek nima s tem klubom prav nobene zveze, čeprav se gre resnično za smučarski tečaj.

Jubilanti 50-letniki

V februarju so in bodo praznovali svoj 50. rojstni dan naslednji naši sodelavci: Valentin Kežar, valjarna 2400, 4. februarja; Jože Otrin, hladna valjarna, 6. februarja; Jože Kunstelj, javornik III, 6. februarja; Rajko Čeh, nabavni oddelak, 7. febr.; Tine Dolar, elektropeč, 7. februarja; Ladislav Senica, žičarna, 8. februarja; Janez Kramar, promet, 10. februarja; Rudolf Močnik, šamotarna, 10. febr.; Andrej Podviz, nadzorna služba, 10. februarja; Valentin Rabič, promet, 11. februarja; Stanko Breziger, transport, 15. februarja; Albin Novak, šamotarna, 16. februarja; Nikola Petkovič, martinarna, 20. februarja; Martin Gačnik, javornik II, 27. febr.; Simon Turšič, transport, 27. februarja; Jože Hribar, transport, 28. februarja.

Ob življenjskem jubileju jim v imenu celotnega kolektiva iskreno čestitamo!

Krvodajalska akcija

Krvodajalska akcija je na Jesenicah tudi letos zelo dobro uspela, saj se je prijavilo in darovalo kri več krvodajalcev kot je bilo predvideno. Pri tem pa je še posebej važno, da so vsi tisti, ki so se prijavili, sodelovali z veliko zavzetostjo in predanostjo, na odvzem krvi so prihajali sproščeno, brez zadržanosti, neprisiljeno — sodelovali so torej resnično prostovoljno. To je ugotovila tudi zdravnica, ki je krvodajalce pregledovala, svojo ugotovitev pa je takole utemeljila:

»Vsi so bili zelo prijazni, potrpežljivi in dobro razpoloženi, tako da se jim je že na obrazu videlo, da so prostovoljni krvodajalci.«

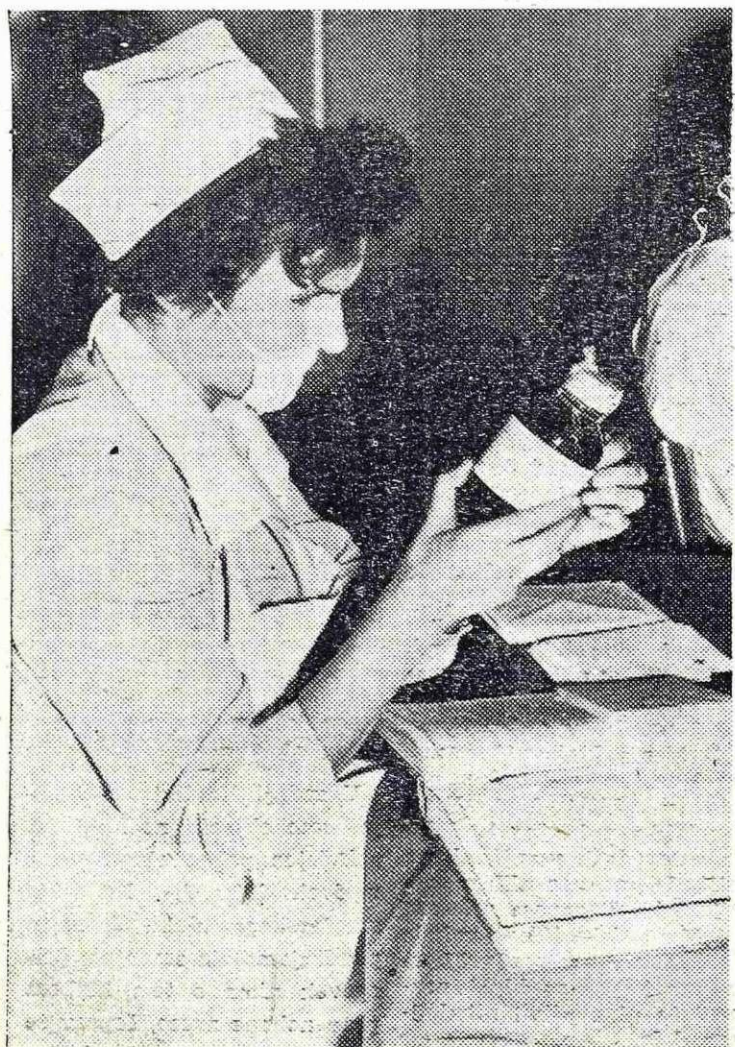
Da je ta humana akcija tako dobro uspela, gre največja zasluga prav samim krvodajalcem, ki so se v takem številu odzvali vabilu Rdečega križa. Pri tem so tudi delovni kolektivi in njihovi organi pokazali polno razumevanje, ker so omogočili svojim članom, da so sodelovali pri akciji v rednem delovnem času.

Zlasti veliko razumevanje je pokazala Železarna Jesenice, ki je dala na razpolago ustrezne prostore in je tudi sicer podprla celotno akcijo, saj so udeleženci HTV službe intenzivno sodelovali pri sami organizaciji.

V kolektivih so pokazale veliko aktivnost tudi sindikalne podružnice, ki so na pobudo Občinskega sindikalnega sveta in Rdečega križa pridobile predvideno število krvodajalcev. Tudi krajevne organizacije Rdečega križa so bile zelo aktivne in so nekatere pridobile veliko večje število krvodajalcev kot je bilo pričakovati.

Prav zadnja krvodajalska akcija nas lahko prepriča, da organizacija Rdečega križa ni več osamljena, saj jo pri njenem humanem poslanstvu podpirajo vse politične in družbene organizacije in celo delovni kolektivi.

Pavle Dolar

Odvzeto kri shranijo v posebnih zapečatenih steklenicah s točno oznako, kdo in kdaj jo je dal

Tovarišica Elza Cegnarjeva je ob letošnji krvodajalski akciji slavila redek jubilej. Že štirideset let je prostovoljno darovala svojo kri v zadnjih petnajstih letih. Skupaj je Elza Cegnarjeva oddala 16 litrov svoje krvi. K temu pomembnemu dogodku ji je med drugim čestital tudi predstavnik naše železarne, ki je bil obenem predsednik komisije za izvedbo krvodajalske akcije ObLO Jesenice

Zlata značka za krvodajalko

Naj vam jo najprej predstavimo! Elza Cegnar je v petnajstih letih štiridesetkrat darovala skupaj 16 litrov svoje krvi.

Začelo se je leta 1947, ko se ji je srečno vrnil iz vojne sin, ki je bil borec XIV. divizije. Takrat se je iz hvaležnosti odločila, da bo dala kri. V začetku je hodila v Ljubljano, pozneje pa je bila na seznamu krvodajalcev splošne bolnišnice na Jesenicah, kamor so jo po potrebi poklicali. Nikoli ni odrekla pomoči, vedno se je odzvala z najboljšo voljo pomagati sočloveku.

Tovarišica Elza se zelo dobro spominja primera, ko je v treh tednih dala dvakrat po pol litra krvi, ali skupaj en liter za ponesrečence v triglavskih stenah in tako skupaj z zdravniki pomagala reševati njihova življenja. Tov. Elze Cegnarjeve ne bi posebej opisovali. Kdo ne pozna te priljubljene pevke in gledališke igralkice, kulturne delavke, ki je že mnoge razveselila s svojo pesmijo. Nikoli ji ni žal ne časa ne napora. Za svoje kulturno - prosvetno udejstvovanje je v dolgoletni karieri požela številne aplavze

in nalezljivih poslušalcev, za reševanje življenj, za njeno lastno kri pa je prejela zlato značko. Vemo, da se taka plemenita dela ne dajo plačati in tega tudi tovarišica Cegnarjeva ne pričakuje. Uredništvo »Železarja« se pridružuje vsem, ki so ji čestitali ob tem pomembnem jubileju in ji želi še mnogo srečnih in zdravih let življenja ter prijetnih uric med pevci. V imenu vseh, ki jih je razveselila s svojo kulturno dejavnostjo, ali jim pomagala z nesebičnim darovanjem svoje krvi, pa se ji iskreno zahvaljujemo.

Vsakega krvodajalca zdravnik še preden da kri dobro pregleda

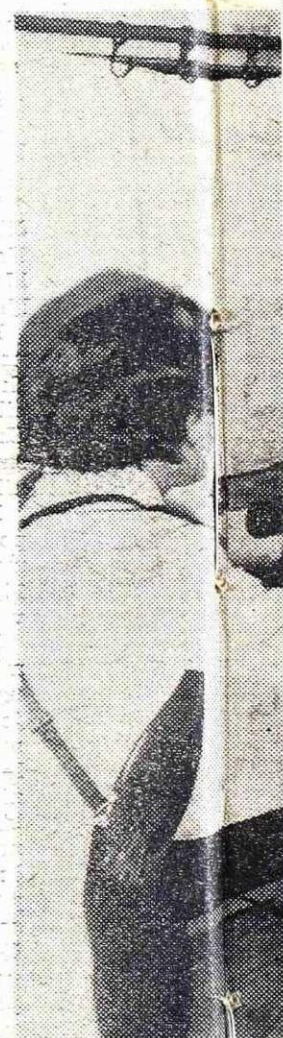
Ob letošnji krvodajalski Kri re življe

Tudi med letošnjo krvodajalsko akcijo, ki je od 15. do 24. januarja, so se člani našega kolektiva ostalih krajev jeseniške občine zavedali velikega humanega pomena te akcije. Zavedali so se, da s ko darujejo kri, pomagajo tistim državljanom, ali pa jo bodo še rabili. Tako je tudi letošnje prišpolne veljave geslo: »Kri rešuje življenja«

O letošnji krvodajalski akciji nam je predsednik komisije Franc Žvegelj povedal naslednje:

Že pred meseci je bila imenovana komisija za izvedbo krvodajalske akcije na Jesenicah. Najprej je bilo predvideno, da bi akcijo izvedli že zadnje dni decembra 1962. Ker pa so v proizvodnih obratih železarne

prav v teh dneh vlaga vilne napore in izpo

Tudi rentgenski pregled

Vedno

Ob zaključku krvodajalske akcije smo obiskali tudi našega sodelavca Jančka Čemazarja, skladiščnika na železniški postaji, ki je že vrsto let krvodajalec.

Tov. Čemazar je dejal, da je boljše, če kri daš sto kakor pa da jo prejmeš enkrat. Pred petimi leti se je pri opravljanju službe ne dolžnosti v naši železniški bolnišnici je doživel hud poškodovan. Že v niški bolnišnici je doživel transfuzij krvi, nato pa ga prepeljali v Ljubljano, kjer je dobil še 24 transfuzij.

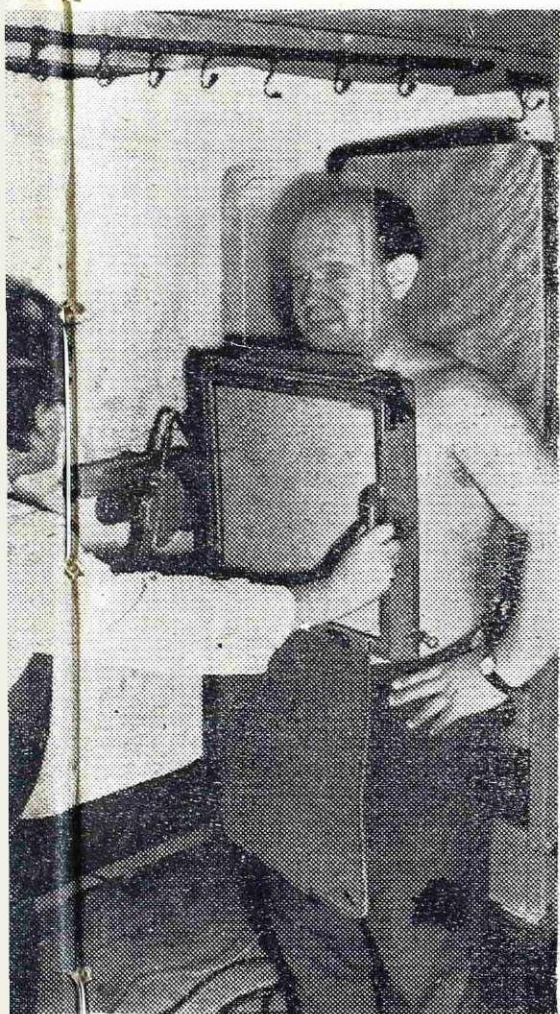

ujalski akciji

rešuje naša enja

akcijo, ki je bila letnega proizvodnega načrta, ni bilo umestno, da bi odhajali prijavljeni krvodajalci z dela, zato so se z Zavodom za transfuzijo krvi v Ljubljani sporazumeli, da bo krvodajalska akcija izvedena sredi januarja 1963. Že omenjena komisija je bila imenovana pri oddelku za družbene službe ObLO Jesenice.

dnež vlagali šte-
re 2, izpolnitev

nski pregled je obvezen za vsakega krvodajalca

no pripravljen pomagati

ku krvodajalske obiskali tudi na- ca Janka Cema- iščnika na plav- e vrsto let med

žar je dejal, da kri daš stokrat, jo prejmeš sa- Pred petimi leti ravljanju službe- v naši železarni loval. Že v jese- nici je dobil 9 rvi, nato pa so i v Ljubljano, l še 24 transfu-

Tov. Čemažar je bil med krvodajalci že pred nesrečo leta 1957. Ko je že okrevljal, je poslušal zdravstveno predavanje po radiu in zvedel, da so na Češkem uspešno opravili poskuse ter ugotovili, da je kri tistih ljudi, ki so nekoč imeli opekline, dobra in uporabna predvsem za ponesrečence z opeklinami. Takoj je sporočil svojemu zdravniku, da je pripravljen darovati kri ponesrečencem z opeklinami, če bo potrebno. Doslej so ga poklicali v Ljubljano že dvakrat ter mu odvzeli kri, katero so rabili za ponesrečence s hudimi ope-

Tako v obratih jeseniške železarne kot v ostalih kra- jih jeseniške komunije je vla- dalo za izvedbo akcije veli- ko zanimanje.

Največji odziv je bil v me- hanični delavnici, kjer je da- lo kri 90 odstotkov prijav- ljenih članov tega kolektiva. Pohvaliti je treba tudi naše kovače, saj se je iz ene iz- mene prijavilo za krvodajal- sko akcijo vseh devet članov kolektiva. Kri je oddalo 8 tovarišev, ker je deveti član te izmene zbolel in mu krvi niso odvzeli.

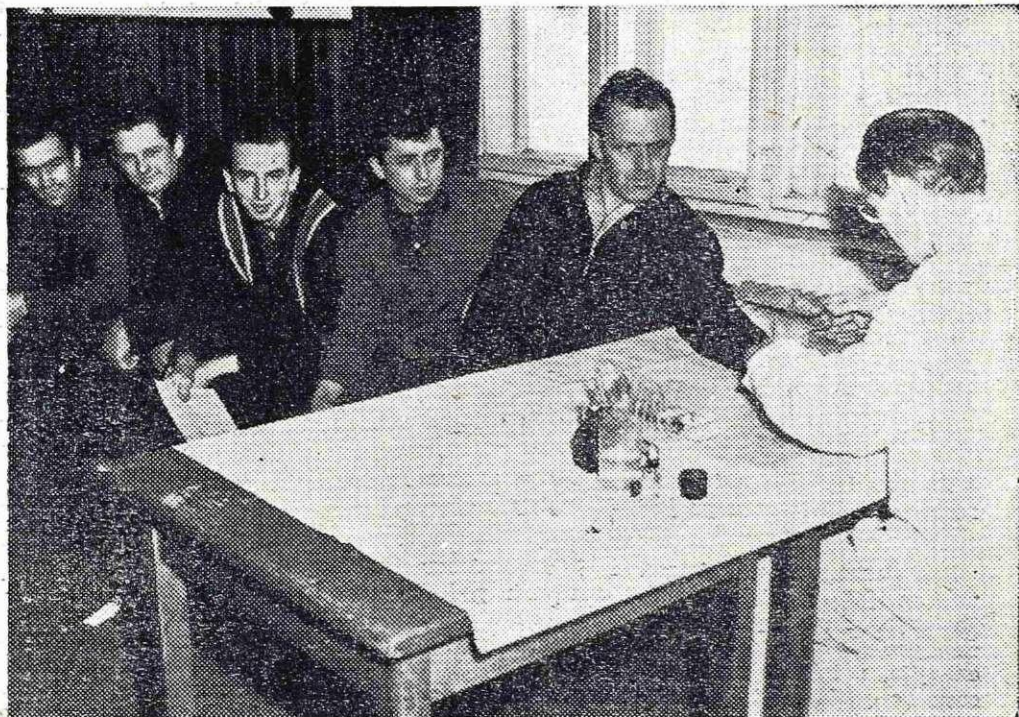
Letošnje krvodajalske ak- cije se je udeležilo 1367 kr- vodajalcev, od tega 829 iz že- lezarne in 538 iz ostalih kra-jev naše občine. Vsi krvo- dajalci so bili pred odvze- mom krvi zdravniško pre- gledani, 105 prijavljencev pa je bilo po internem in rent- genskem pregledu odklonje- nih.

Omenimo še, da so ogrom- no dela opravili sami člani komisije in v naši železarni kolektiv HTV oddelka. Ne- kaj pomoči je komisija pre- jela tudi s strani sindikalne organizacije in uprave pod- jetja, ki je prijavljenim kr- vodajalcem odobrila dve uri izredno plačanega dopusta, da so se akcije lahko udele- žili med delovnim časom. — Krvodajalska akcija je bila v spodnjih prostorih Delav- skega doma pri Jelenu, ki imajo to prednost, da so centralno ogrevani. Največji odziv krvodajalcev je bil 2., 3. in 6. dan. V teh dneh se je odzvalo preko 200 krvoda- jalcev. Akcija je trajala 8 dni. Ob zaključku naj ome- nimo še to, da je bil odziv krvodajalcev velik povsod tam, kjer so tehnična vod- stva v obratih pokazala ra-

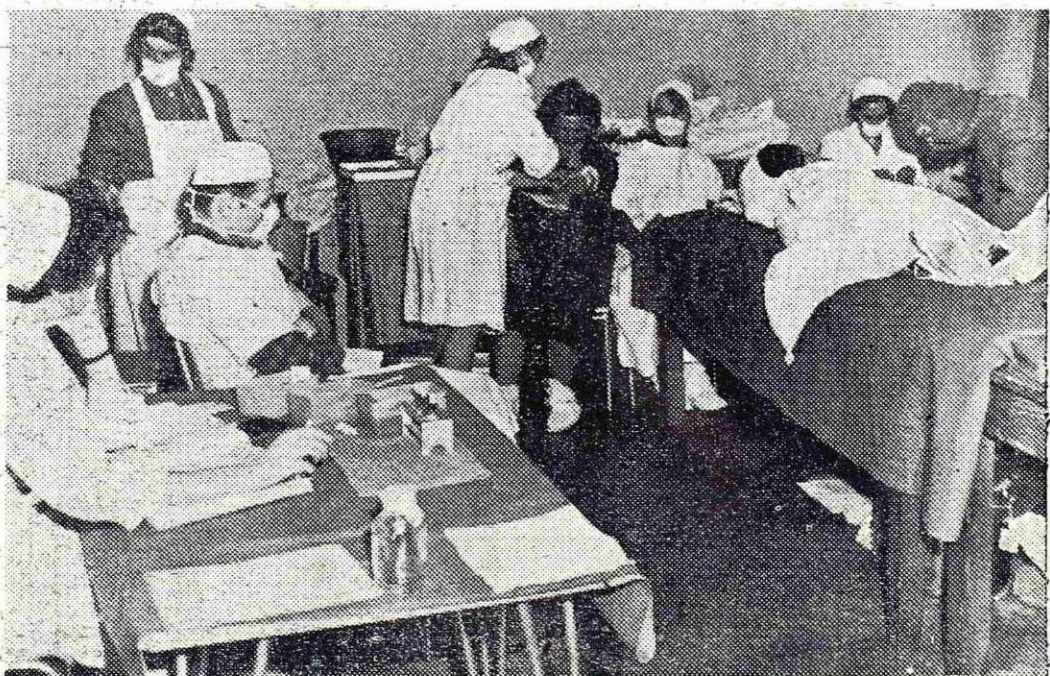
zumevanje in nudila pomoč. Da ne bi krvodajalci izgubili preveč delovnega časa, je ekipa, ki je jemala kri, po- skrbela tudi za to, da je z lastnim avtobusom dovažala in odvažala krvodajalce iz oddaljenih krajev. Kaže, da bo prihodnja krvodajalska akcija že jeseni. Prav bi bi- lo, da se na novo akcijo pri- pravimo in sodelujemo vsi, s tem pa bomo izpolnili še eno humano in človekoljub- no nalogo.

Sedimentacijo krvi morajo ugotoviti za vsakogar, ki želi dati kri

Pred odvzemom krvi je treba vsakemu prijavljencu ugotoviti krvno skupino

Pri odvzemu krvi je potrebna popolna čistoča, zato vsakogar oblečijo v posebno obleko

Parni kotel že 8 mesecev po remontu brezhibno obratuje

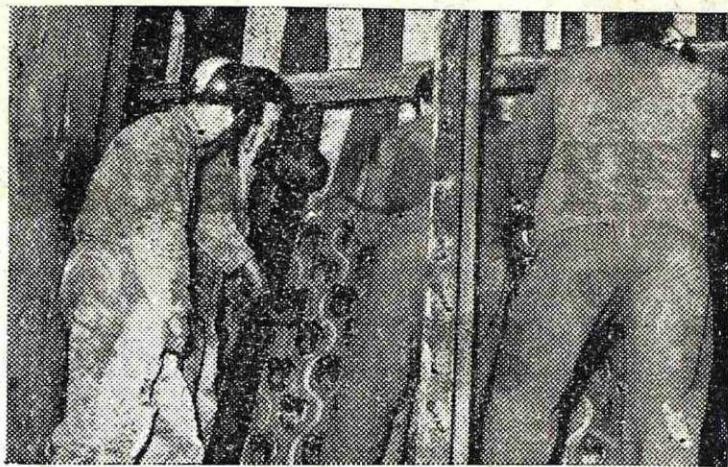
Delo pri čiščenju saj in nasledkov v vročem kotlu je naporno, zelo težaven pa je tudi dostop

Med energetskimi sistemi enskih prostorov itd. Že iz predstavljajo parni kotli važ-
no vejo. Paro uporabljamo
za proizvodnjo električne
energije, v tehnološkem pro-
cesu za proizvodnjo genera-
torskega plina, ogrevanje lu-
žin, sušenje jader v livarstvu,
ogrevanje delovnih in higi-

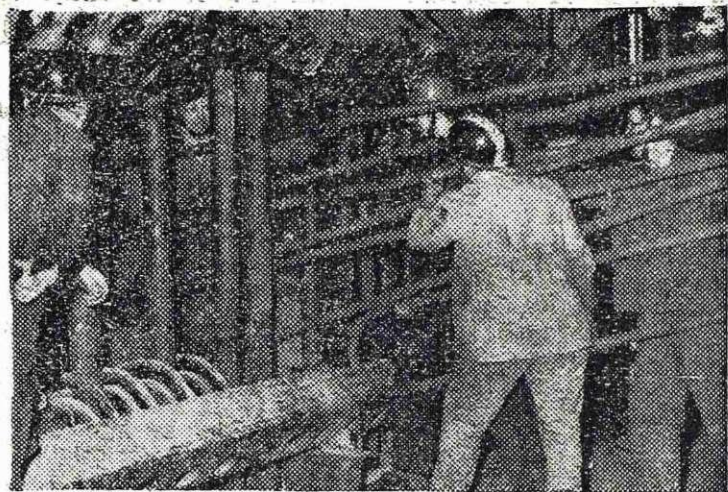
trošnje goriva v zadnjem
času gradijo vodocevne par-
ne kotle najrazličnejših iz-
vedb, tako po vgraditvi no-
tranjega ustroja kotla, po
načinu kurjenja, vrsti gori-
va, stopnje pregrevanja pare
in pritiska.

Življenjska doba parnega
kotla je 36 let, v kolikor kotel
ne doživi kake večje okvare,
eksplozije in podobno. Prav
zaradi kratke življenjske do-
be naprave, ki pa je istočas-
no razmeroma zelo draga
investicija v primerjavi z
drugimi industrijskimi na-
pravami, je treba budno oskr-
bovati in sproti odstranjevati
vse nastale okvare na kotlu
in pomožnih napravah, da bi
bil izkoristek vsestransko
boljši.

Pogosto se zgodi, da kon-
struktor napravi napako, ki
jo opazimo šele po daljšem
obratovanju in jo lahko od-
pravimo le med remontom
kotla, če dovoljuje to plani-
ran čas remonta. Če pa po-
trebe po pari zavirajo proiz-

Za pritiske 22 atmosfer je treba skrbno pritrditi

3200 m cevi sestavlja pravi labirint

vodnjo v proizvodnih obra-
tih, je treba čas popravila
skrajšati na minimum in
čakati na boljše pogoje ali
na večjo okvaro naprave, ka-
tere rezultat je nujen izpad
proizvodnje.

Že v letu 1959 smo opazili
na 25-tonskem parnem kotlu
v kalorični centrali, da se je
povešil pregrevač pare. Za-
čele so izpadati posamezne
cevi, ki so jih zasilno vzdr-
ževalci obrata, z manjšimi
zastoji kotla, sproti poprav-
ljali, istočasno pa je že vod-
stvo obrata zahtevalo daljši
rok za popravilo. Pod silo
razmer smo le-to iz leta v
leto odlašali. Zaradi popolne-
ga zrušenja v aprilu lani smo
končno pristopili k obnovitvi
pregrevača. Obstoječe cevi
smo morali razrezati in izlo-
čiti ter vgraditi nove. Delo je
prevzela skupina obratnih
vzdrževalnih ključavničarjev
po načrtu, ki ga je izdelalo
obratovodstvo skupno z dnin-
skimi delovodji in vzdrževal-
ci. Prvotni načrt je predvi-
deval za remont 90 dni, po
natančni analizi pa je bil rok
skrajšan na 72 dni. Predvide-
vali smo, da bomo izdelali
obešala po prvotnem načinu,
med delom samim pa je
Martin Skumavc, vzdrževalni
ključavničar obrata, dal pred-
log za nov sistem obešanja
pregrevača pare. Pri proučit-
va in presoji tega predloga
na obratovodstvu in kon-
strukcijskem biroju se je iz-
kazalo, da ima novi sistem
več prednosti in smo ga
izvedli. Tako je ponovno po-
vešanje skoraj nemogoče,
istočasno je odpravljena za-
prašitev cevi. Najvažnejše pa
je, da lahko v primeru okva-
re vsako cev zamenjamo

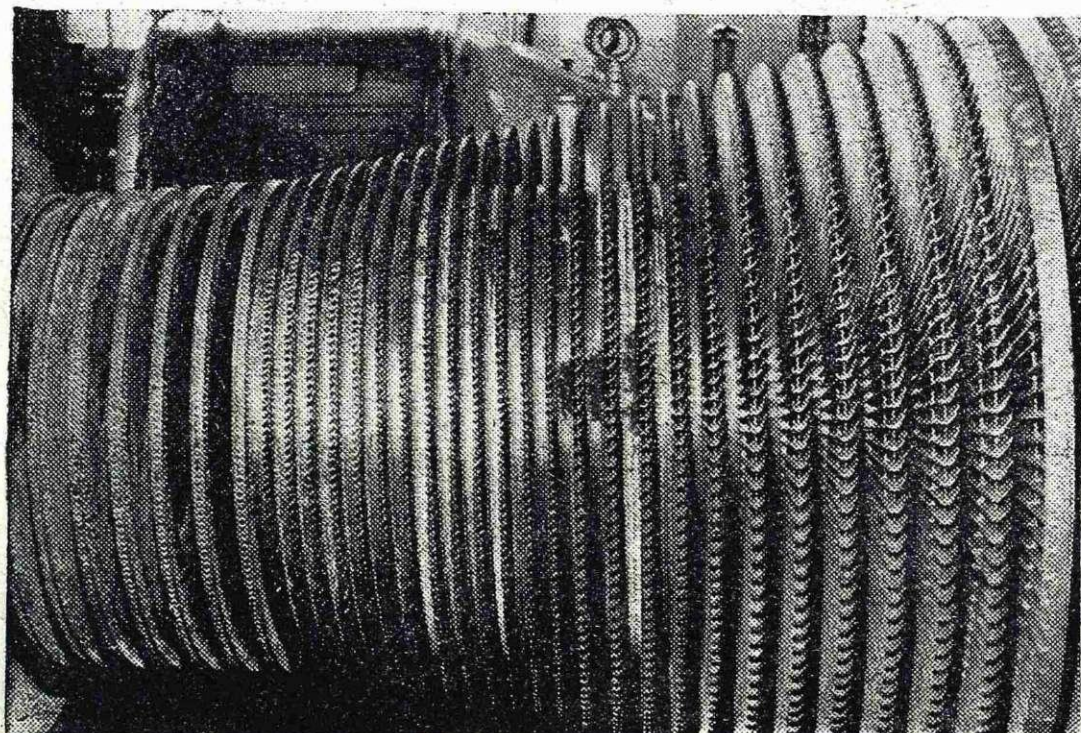
brez izločanja sosednih cevi,
kar do sedaj ni bilo mogoče.

Prihranek, ki ga je obrat
pridobil z idejo tov. Skumav-
ca, je letno težko ugotoviti.
Življenjska doba pregrevača
pare naj bi bila najmanj 16
let, ta pa je odvisna v glav-
nem od stopnje obremenitve
kotla, poleg številnih ostalih
pogojev.

Skupina, ki je delala na
zamenjavi pregrevača pare,
je vložila ves trud in pozor-
nost pri montaži in opravila
zahtevno delo v 53 dneh.
Upoštevaajoč tesen prostor za
vgrajevanje in majhno delov-
no skupino, je bila montaža
opravljena v rekordnem času.
Če dodamo še, da takih del
doslej nismo opravljali v že-
lezarni z lastnimi delavci, je
prispevek kolektiva še večji.

Kotel K-III sedaj že osem
mesecev brezhibno obratuje v
polno zadovoljstvo obrata.
Skupina, ki je opravila re-
mont, zasluži zato vso pohva-
lo in priznanje. Predlog tov.
Skumavca pa je za posrečeno
rešitev izvedbe obešal za pre-
grevač pare obratovodstvo
predlagalo za nagraditev.

Omenimo naj še, da so
se vzdrževalci obrata toplot-
ne energije strokovno tako
izpopolnili, da sami opravljajo
tudi revizije parnih turbin,
kar so do sedaj opravljali le
monterji zunanjih firm. Prvo
preizkušnjo so prestali na tur-
bovetrilu za VP v letu 1961
in je delo stoo odstotno uspe-
lo. Revizija turbine je preciz-
no delo, pri katerem lahko
najmanjša napaka povzroči
izpad proizvodnje visokih pe-
či ali električne energije za
daljši čas. Kakšna škoda bi
nastala zaradi tega, si lahko
predstavljamo.

Tudi revizije parnih turbin opravljajo sami

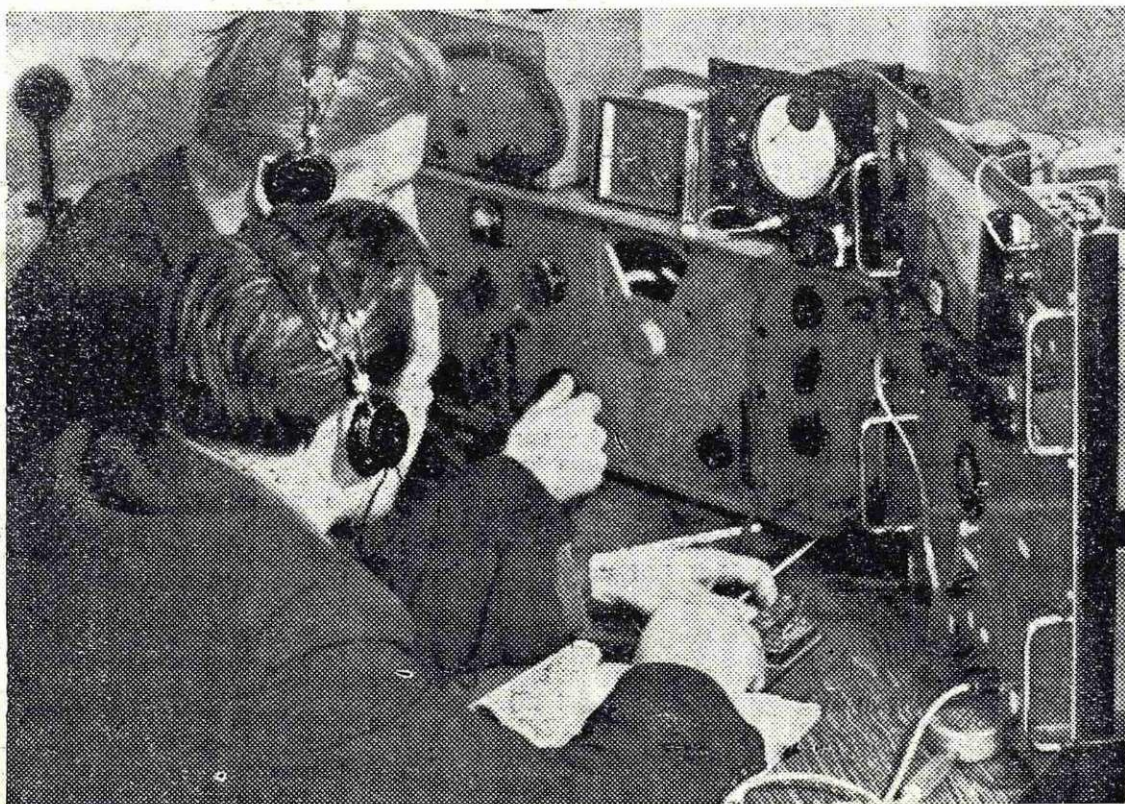

V ponedeljek, 28. januarja, je bila v Delavskem domu pri Jeleni letna skupščina občinskega odbora Ljudske tehnike. Na skupščini so se člani in ljubitelji Ljudske tehnike pomenili o svojih dosedanjih uspehih in o bodočih nalogah, ki so z ozirom na letošnji zlet gorenjske LT, ki bo na Jesenicah, še posebno važne. Danes objavljamo prispevek o radioamaterski dejavnosti, ki je sestavni del te pomembne in vzgojne organizacije

Radioamaterstvo - važna dejavnost Ljudske tehnike

Radioamaterji pri lovu na lisico

PP sekcija radio kluba na Koroški Beli je zelo delavna

Mladina se navdušuje za radio in elektrotehniko

V jeseniški komuni je precej delavcev, ki se v svojem prostem času ukvarjajo z elektro - radioamatersko dejavnostjo, kljub aktivnosti pa njih delo ni toliko vidno, ker delujejo več ali manj le kot posamezniki ter v pretežni večini niso vključeni v organizirano delo ljudske tehnike.

Že pred leti je občinski odbor pomagal pri ustanovitvi radio kluba YU3JGH, letos bo imel petletnico svojega obstoja, kasneje pa je formiral elektro-radio komisijo. Sam klub je uspel s svojim delom in pa zaradi prizadevnosti posameznih članov kot Ivana Pušavca, Milana Stareta, Andreja Gašperlina in ostalih razširiti svojo dejavnost med mladince osnovne šole na Koroški Beli, ni pa uspel svojo dejavnost razširiti med starejše, še manj pa njih in njihovo amatersko dejavnost povezati v organizacijo svojega kluba.

Elektro-radio dejavnost pa ni povezana le z gradnjo amaterskih radioaparatur, pač pa tudi s primopredajno službo na 31, 7, 14, 21 in 28 m. Ravno v tej veji pa je kljub precejšnjemu številu radiooperatorjev in vezistov iz JLA premalo aktivnosti, še manj pa članov, ki so voljni svoje znanje utrjevati in biti vedno pripravljeni, da lahko nastopijo aktivno svojo službo. Kot primer bi navedel, da so v Ameriki za veziste v takratni akciji na Koreji uporabili rezerviste, ki so se v svojem prostem času ukvarjali kot operatorji. Verjetno bodo tudi taka mišljenja, da je še boljše, če ne delaš, vsaj ne prideš v poštev, vendar je škoda, da v klubu stoji aparatura le za nekaj sto vez let-

no, namesto da bi vsak dan nekaj tovarišev - vezistov delalo z njo in navezovalo poznanstva med seboj ter radioamaterji širom sveta. Sedanja primopredajna aparatura lahko vzpostavlja zveze ne samo po Sloveniji, pač pa tudi z Ameriko, Sovjetsko zvezo, Islandijo, Mongolijo, Avstralijo in Južno Afriko.

Letošnjo dejavnost je elektro-radio komisija usmerila v šole med mladino, kar ustreza tudi letu tehnične vzgoje mladine, ki ga organizira Ljudska tehnika v obdobju 1962-1964. Zelo aktivni krožki so v Žirovnici, na šoli »Tone Cufar« Jesenice, na ZIC in Blejski Dobravi. Za nadaljnje uspešno delo pa bo potrebno, da dobimo ustrezne prostore v Kranjski gori, Gozd Martuljku, na Javorniku, Dovjem in pomoč Društva inženirjev in tehnikov ter elektrotehniškega društva na Jesenicah. Potrebni so instruktorji - amaterji, kakor tudi tehnični sodelavci za izdelavo programov in tehnične dokumentacije za delo v krožkih.

Mladinci bodo v tem letu tekmovali v okviru 4. zleta LT Gorenjske. Tekmovanje bo v gradnji detektorja po priloženi skici, v lovu na lisico in QRQ za operatorje.

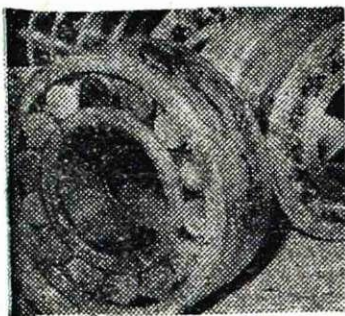
Imamo tudi zelo primerne pogoje za širjenje UKV aktivnosti. Tov. Vehar je pri radio klubu YU3JGH in ima trenutno v izdelavi en večji primopredajnik ter štiri manjše. Upamo, da bomo uspeli realizirati predvidene naloge že za 4. zlet Ljudske tehnike Gorenjske in v tem letu sodelovati v jugoslovanskem UKV kontestu kot tudi v evropskem kontestu.

Mencinger

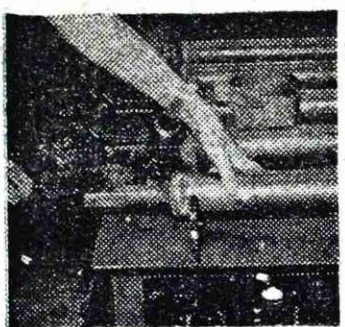

Uporaba MoS₂

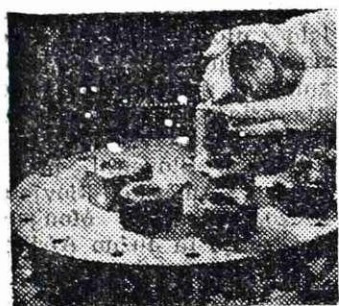
Liqui Moly - LM

— pri natikih krogličnih, valjčnih, igličastih ležajev, obročev koles, tekačev, pri-robnic, sklopov itd.

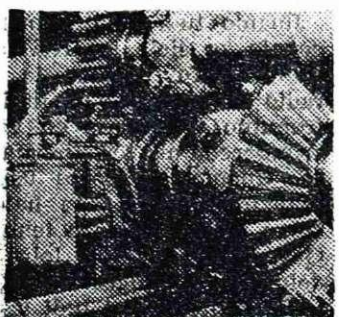
— pri sestavljanju galovih verig, drogov, členov, šarnirskih sklepov, stožcev, konus-zagazdnih vezav, zagazdnih gredi itd.

— pri drsnih ploskvah ventilov, vodil, ekscentrov, udarnih in stičnih ploskev, odmičnih naprav itd., nastavnih matic, podložk, proti matice itd.

— pri prilagoditvi zasunkov ventilov, petelinov, vodilnih vreten itd., za lahek premik tudi pri vroči vodi in pari

— kot zaščitni film, pri vseh zobniških pogonih itd.

Da, ti dve črki okrajšujeta naslov naše ljudske milice — varnostnega organa, protektorja, spremljevalca in reševalca mnogih problemov današnjega življenja ljudskih množic!

Prav v zadnjem času pa se je močno uveljavila na polju sodobne tehnike mazanja prav taka kratica — LM — z značilno modro-belo barvno oznako na embalaži in predstavlja sredstvo, katero igra analogno vlogo pri zaščiti in podaljšanju življenjske dobe stroja in naprave. V kritičnih primerih suhega in polsuhega trenja, ko odpove iz kakršnihkoli vzrokov mazanje, prevzame vlogo maziva in s tehnično zahtevnim pravi-
nim mazanjem prepreči številne okvare.

Liqui Moly (kratko LM) je dodatek mazivu oziroma maznemu mestu. Njegova baza je molibden disulfid. Podrobno razlago, razčlenitev in oznako z ozirom na uporabo pri različnih maznih mestih v industriji in avtomobilih vam opišujejo naslednji odstavki.

Splošno o molibdenovem disulfidu smo že poročali tudi v »Železarju«. Teoretične podrobnosti, ki jih lahko danes najdemo že v številnih tujih in domačih tehničnih publikacijah na tem mestu ne bi opisovali.

Članek ima namen posredovati zainteresiranemu bralcu bolj s praktičnega stališča uporabo LM v povezavi z njenimi lastnostmi, na drugi strani pa okrepiti ožje sodelovanje vzdrževalcev in obratov z mazilno-tehnično službo pri lažjem reševanju skupnih nalog in problemov, ki jih rešuje v dosednji obliki.

Kadarkoli posegamo po novih ukrepih, je logično, da se najprej »pobotamo« z računice.

Liqui Moly — LM Kfz4 — visokotemperaturna montažna pasta na primer stane 50 gramovska tuba 700 din. S to količino lahko utremo najmanj 6 m² ploskve. Vzemimo konkreten primer iz predelovalnih obratov: Pri menjavi podpornih in delovnih valjev na Siemag stroju (kakor pri ostalih) je bil, preden smo uporabljali molibden disulfidno pasto, pri snemanju notranjih obročev vedno problem. Snemanje notranjih obročev valjčnih ležajev je z menjavo valjev včasih trajalo dve uri ali še več in pri vsej težavi dela so se pogosto zaribali. Pri uporabi MoS₂ paste z uporabo demontirne naprave postopek traja, če izločimo ogrevanje, nekaj sekund. Torej ne predstavlja nobenega truda, upor je neznamen, ker zmanj-

šajo predhodno nanešene plasti MoS₂ suho mejno trenje na minimum, kajti mazivo, če ga tako imenujemo, je temperaturno obstojno od -40° C do +450° C, zdrži visoke pritiske in ga z ozirom na lastnosti z ostalimi standardnimi mazivi ne moremo primerjati.

Pri enkratni uporabi MoS₂ ga z ozirom na površino premazane ploskve obročev oziroma čepov potrošimo, po pravilnih mazilno-tehničnih predpisih, največ 20 do 30 gramov.

Če vzamemo povprečno ceno izdelavne ure hladne valjarne (1600 din — na Siemag namravi najbrž še več), se nam je uporaba molibdenovega disulfida samo pri enkratnem primeru (2-urnega prihranka na zastoju) z ozirom na vrednost paste skoraj desetkrat izplačala. Ta računica gre izključno samo na gospodarjenje z mazivom, ker drugih prihrankov v ožji povezavi s tem, na primer delovni sili, niti nismo upoštevali.

Do takih in podobnih primerov je že in bo v vedno večji meri prišlo, kjer je v ospredju problem prav demontaže pri vezavah z vijaki, čepi, sorniki, zagazdami, kjer pride do pogostejšega sestavljanja in razstavljanja strojnih delov, nam bo LM Kfz4 ali LM 36 pasta pripomoček, ki nam bo skrajšal marsikatero urico zahtevnih remontov in večjih ali manjših popravil.

Odpravičeno bo tudi marsikatero negotovanje pri razstavljanju zlasti tistih delov, ki so izpostavljeni vročini in pride do zapečenja posameznih strojnih delov.

Na revizijo več tisoč maznih mest v podjetju hkrati ni mogoče misliti. Postopoma pa bi za najnujnejše primere služili napotki, ki jih posredujemo v naslednjih poglavjih.

LM — Liqui Moly — visoko učinkovita mazilna sredstva na bazi molibdenovega disulfida v uporabi pri avtomobilih in industrijskih strojih

LM Kfz1 je suspenzija fino razdeljenega molibden disulfida (MoS₂) v nevtralnem mineralnem olju. Velikost delcev je povprečno 0,3 mikrona. MoS₂ je izdelan s specialnim postopkom in je s tem zavarovan proti vsem kemičnim vplivom. Suspenzija je popolnoma stabilna, tudi pri vročem olju ne pride do nobenih razkrojev MoS₂. Ta produkt

se lahko meša prav z vsemi kvalitetami motornih olj, tudi detergentnimi HD olji, ne da bi nastale kakšne kemične spremembe. V prvi vrsti dodajamo LM Kfz1 oljem za dizlove in Otto motorje. S tem dodatkom nikakor ne izboljšamo lastnosti olja, ki ga uporabljamo, kot so nekatera laična razlaganja o tem že krožila med nami. Naloge LM Kfz1 so popolnoma druge. Gre predvsem za to, da dosežemo čim bolj gladko površino drsne ploskve. V zvezi z daljšo uporabo olja (tudi do 100 %) pa je v tem, ker močno preprečuje korozijo pri olju z visokim kislinskim številom (starem olju), ne preprečuje pa staranje samega olja.

Zato nikakor ni priporočljivo, če služi MoS₂ suspenzija npr. za 10.000 km poti oziroma 2000 obratovnih ur, da bi šli v skrajnost in izrabljali olje do konca. Preko 100 % dovoljene dobe oziroma kilometrine, ki je določena za posamezne kvalitete olj, ne smemo iti, ker s tem ne prihranimo toliko pri olju, kolikor lahko škodimo stroju.

Pri uporabi LM Kfz1 gre predvsem za vitaliteto motorja, za čim daljšo izrabo sposobnosti stroja, zmanjšanje zastojev in cenenih reparatur.

Sem in tja slišimo, da LM produkt služi samo, če pride do nujnega trenja in bi bili najmanjši delci MoS₂ v oljni suspenziji brez učinka. To zaveda samo pri polnem hidrodinamičnem oljnem filmu, torej tam, kjer je debelina oljnega klina debelejša od zblizanih finih površinskih hrapavosti snovi. Toda tudi tu imamo začetno zaganjanje, menjavo smeri gibanja, počasno drsenje, ki vedno, kar dokazuje prav praksa ob pri-
likih popravil in pregledov, pride do začetnega suhega trenja oziroma posameznih mest, kjer še ni nosilnega oljnega filma.

Tu pa prevzame LM svojo glavno vlogo. Zato že ponavadi predhodno pri montaži grundiramo in takorekoč napravimo osnovni film z MoS₂ — pasto (LM Kfz2 ali LM Kfz4).

Pretežna uporaba LM Kfz1 je za dodatek motornim oljem (v mirovanju). Dodajamo ga tudi mešanici za dvotaktne motorje. Primeren je tudi za taka mazna mesta, kjer dodajamo le nekaj kapljic maziva: vzvodni mehanizmi, zgibi, vodila itd. Nikakor pa ne smemo uporabljati LM na drsnih ploskvah sklopov.

Doziranje:

a) osebnih avtomobilov (Otto in Diesel); pri oljni menjavi vsakih 1500 do 3000 km, 20 cm³ na 1 liter motornega olja, pri oljni menjavi vsakih 5000 do 6000 km, 40 cm³ na 1 liter motornega olja,

b) za dvotaktne motorje —

pri vsaki polnitvi na 10 litrov mešanice 3 cm³,

c) tovornjaki, avtobusi pri oljni menjavi na vsakih 3000 — do 4000 km, 20 cm³ na 1 liter motornega olja,

d) za menialnike in diferencialne do 50 cm³ na 1 liter olja za diferencialne (namesto LM Kfz1 uporabljamo navadno Kfz2 in sicer 10 cm³ na 1 liter olja za diferencialne.

Preden se za kaj odločimo, se poslužimo zopet računic: za vožnjo 3000 km potrebujemo za dodatek motornemu olju 20 cm³ LM Kfz1, to je blizu 230 dinarjev, oziroma 7,6 din na 100 km. Če je pri 100 km poraba bencina manjša samo za 0,1 litra in poraba olja za 0,01 litra (najnižja možnost), je prihranek: 1 liter bencina (0,85) = 80 din, torej 0,1 litra je 8 din na 100 km. — 1 liter motornega olja = 920 din, torej 0,01 litra 9,2 din na 100 km

skupaj 17,20 din na 100 km

Če dodamo povečanje stroškov uporabe LM Kfz2 s tem, da ga uporabimo še za dodatek olja v menjalniku in diferencialu:

20 g LM Kfz2 za vožnjo 15.000 km stane 1200 dinarjev absolutni strošek za 100 km je 8 dinarjev

torej: povečani strošek na 100 km je:

pri dodatku LM Kfz1 za motor	7,6 din
pri dodatku LM Kfz2 za diferencial	8,0 din
skupaj	15,6 din

Najnižja možnost prihranka na 100 km je 17,20 dinarjev, z uporabo LM povečamo strošek na 100 km za 15,60 dinarjev.

razlika 1,60 dinarjev

Torej imamo namesto dodatka celo prihranek pri materialnih stroških (gorivo in mazivo) za 1,60 dinarjev na 100 km, dožim smo dosegli ostale prednosti zastoj kot: mirnejši tek stroja,

boljše mrzlo zaganjanje (posebno pozimi),

manjša obraba, manj popravil, velika sigurnost v primeru, če iz kakršnegakoli vzroka odpove mazanje.

LM Kfz1 je visokokonzentrirana molibden disulfidna oljna pasta, ki je v glavnem namenjena za mazna dela. Pri tej sestavi prevzame mazanje molibdenov disulfid, olje pa služi kot nosilec.

Kjer nam olje odpove, ker je zaradi visokega pritiska izrinjeno in fine drsne ploskve ne dovoljujejo maznih kanalov, se nam močno oprijemljivi MoS₂ film obdrži na najbolj gladkih plosčah. Maže in preprečuje nagnjenje k zaribanju še tako spojenih in stisnjenih sestavnih delov. Maže od -40° C do 450° C, pod izjemnimi pogoji tudi do 650° C in daleč prekaša vsa ostala maziva.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Nova tehnološka dognanja v metalurgiji

Od 5. do 9. decembra 1962 je bil v Leipzigu letni občni zbor rudarjev in metalurgov Nemške demokratične republike. Zbora so se poleg delegatov iz CSR, ZSSR, Poljske, Madžarske, Avstrije, Italije, udeležili tudi delegati iz FLRJ.

Podanih je bilo več zanimivih predavanj, ki so prikazala novosti v jeklarstvu Nemške demokratične republike.

Vsi obravnavani novi metalurški postopki imajo isti cilj: izboljšati kvaliteto jekla. V prakso si utirata pot:

a) Kapljica metalurgija, to je spreminjanje tekočega grodila v kapljice jekla.

b) Postopek injiciranja, s katerim pospešimo in izboljšamo metalurški proces v SM peči. Bistvo tega postopka je, da se v talino jekla injicira prašek, npr. koksov prah – sredstvo za izvedbo preddeoksidacije. Z uvedbo takšnega načina preddeoksidacije je bil izkazan precejšen prihranek ferolegur. Ugotovili so tudi izboljšanje fizikalnih lastnosti jekla.

Jeklo s povečano stopnjo čistosti izdelujejo s pomočjo eksplozijske – dezoksidacijske metode, katere bistvo je v tem, da se v ponovno, napolnjeno z jeklom, vpihava halogene soli klor in fluora. Te pri razpadanju povzročajo močno valovanje jekla – povečajo možnost odstranjevanja žilindrnih vključkov iz jekla. Z uporabo omenjenega postopka se je stopnja nečistoč jekla zmanjšala za okrog 60 odstotkov.

V jeklarni Freytag je nečisto prišlo obratovati 200 KW električna sevalna vakuumna peč, v kateri pridobivajo ultra čisto jeklo.

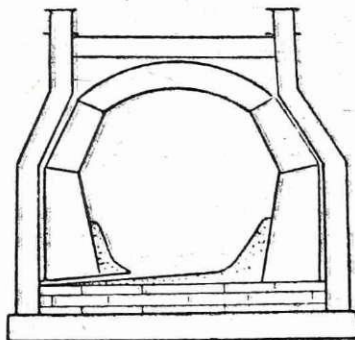
Izredno hitro odstranjevanje fosforja in razžveplanje SM jekel so dosegli z dodajanjem mešanice sode in apnenca (50:50 %) posameznim šaržam.

Omenjen je bil tudi nov tehnološki postopek pri izdelavi čiste dolomitne opeke na Poljskem. To opeko uporabljajo kot oblogo za LD konvertorje. Ker v bodoče predvidevajo na Poljskem izdajo plošča LD konvertorja samo z dolomitom, so bili že izvedeni taki poskusi.

Opeka, izdelana iz dolomita, je temperaturno izredno obstojna, visoko obstojna proti bazičnim žilindram in mehanski obrabi.

Vzporedno z dolomitno obzidavo LD konvertorja se pojavlja še izdava iz čistih sintiranih apnenčevih izdelkov (CaO 99 %, mešan z nekoliko % SiO₂).

Dvig storilnosti SM peči so dosegli v NDR s konstrukcijsko spremembo SM peči. Podobno kot pri Maerz – Bohlen peči sta bili na eni izmed peči spremenjeni sprednja in zadnja stena, tako da sta bili poegnjeni navznoter, kot kaže spodnja skica.

Izzidavi je bila prilagojena tudi armatura peči. Pri omejenih spremembah peči so dosegli povečanje storilnosti peči s 7,4 t/h na 8,6 t/h.

Izredno pomembna za metalurške procese je uporaba matematično statistične metode, ki analizira, kontrolira ter upravlja metalurške procese. To metodo so razvili in v praksi s pridom uporabili v metalurški industriji ČSR. Dokaz za to naj bo naslednji primer:

Z ozirom na velik izmeček posameznih kvalitet jekla je bilo v obdobju pol leta raziskanih okrog 200 parametrov – 110 SM šarž. Vzroke izmečka so iskali v:

- vpliv mojstra, topilca,
- vsebnost S v prvi in končni probi jekla,
- žveplo v grodilu,
- razmerje Mn:S ob koncu rafinacije,
- kuhanje šarže,
- dezoksidacija – dodatek aluminija,
- hitrost vlivanja.

Ko so z ozirom na to izvedli šolanje mojstrov, topilcev, uravnavalcev žvepla v prvi z žveplom v končni probi jekla in določili pravo razmerje Mn:S, dezoksidacijo in hitrost vlivanja, so dosegli 70-odstotno izboljšanje kvalitete jekla.

Naslednji praktičen primer uporabe statistično matematične metode je bil raziskani pri vodenju dela v livni ja-

mi neke jeklarne v ČSR. Da bi delo v livni jami nemoteno potekalo, so izdelali matematični model vodenja, pri čemer so upoštevali pravilno porazdelitev žerjavov na določene peči, časovni razpored vlivanja in drugo. S takšno metodo dela so dosegli povečanje livnih kapacitet za ca. 1500 ton jekla letno brez investicij.

Po zaključku zbora rudarjev in metalurgov NDR sem si ogledal jeklarno podjetje VEB Stahl und Walzwerk Brandenburg. Jeklarne v tej sodobno urejeni železarni ima 11 SM peči kapacitete 175 ton z letno produkcijo ca. 1.000.000 ton SM jekla. Vse peči so bile predelane s povečanjem kopeli in delno spremembo zračnih in plinskih komor od 120 ton kapacitete na 175 ton.

Peči so izžidane z bazičnim ognjevdzdržnim materialom, sama vzdržnost peči pa se giblje od 360 do 400 šarž. Po cca 260 do 300 šaržah vstavijo na glavni obok peči dodatno opeko. Vsak drugi dan izpihujejo glavne oboke SM peči. Večjo vzdržnost stebričev SM peči so dosegli s tem, da jih po vsaki šarži škronijo s posebno maso. Dna SM peči so naphana z zmletim dolomitom – v povprečju izkazuje mesečno izredno nizek odstotek popravil dna.

Sam tehnološki proces je podoben tehnološkemu proce-

su naše jeklarne. Pri zalaganju peči poudarjajo važnost vložka, količine dodane železne rude (vložek, rafinacija) ter količine dodanega apna in apnenca.

Pri izdelavi šarž poudarjajo preddeoksidacijo jekla, ki jo izvajajo z 200 do 250 kg grobokosovnim 45 % FeSi.

Kvalitetni program obsega naslednje kvalitete jekla: konstrukcijska jekla, jekla za kotlovsko pločevino, jekla za ladjedelnštvo, jekla za poliranje, dinamo jekla, nizko legirana Mn jekla ter jekla za tračnice. Tehnologija izdelave šarž tako pomirjenega in nepomirjenega jekla je podobna naši. Le da pri izdelavi nepomirjenih kvalitet jekel dodajo ob prebodu ca. 0,1 kg Al/t jekla. Poraba aluminija pri dezoksidaciji ostalih pomirjenih kvalitet pa se giblje med 0,7–1,2 kg Al/t jekla.

Livni prostor je podoben našemu – v teku so rekonstrukcijska dela, to je uvedba modernega vlivanja na vozovih.

Z ozirom na tehnologijo izdelave šarž posameznih kvalitet jekla v jeklarni VEB Brandenburg lahko ugotovimo, da posvečajo pozornost sistematičnemu zalaganju peči, izbiri ponove in preddeoksidaciji jekla, ki zmanjša porabo aluminija ter izboljša samo kvaliteto jekla.

Inž. Drago Ravnik

Zakaj tako malo izboljševalnih predlogov?

Lani so člani našega kolektiva predložili v oceno, izvedbo in nagraditev komaj 57 koristno izvedenih tehničnih izboljšav, kar je zelo malo, če število predlaganih izboljšav primerjamo s številom predlogov v prejšnjih letih. Podatki kažejo, da so člani našega kolektiva v zadnjih petih letih predložili v izvedbo in oceno vsako leto 92 tehničnih izboljšav. Ob tako majhnem številu predlogov prihajamo do spoznanja, da bi člani društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav kakor tudi člani DIT, potrebovali več moralne in strokovne pomoči, pomagati pa bi jim morale tudi vse merodajne službe v železarni in še prav posebej pri zbiranju potrebne dokumentacije, ki jo morajo avtorji predložiti k svojim predlogom. Pri zbiranju ustrezne dokumentacije v naši železarni ne bi smeli imeti tudi težav, saj vendar statistična in knjigovodska služba razpolagata z zadostnim številom podatkov, ki so potrebni za izračun prihrankov in koristi itd.

Zalostna je tudi ugotovitev, da številni avtorji predlogov in malih izboljšav naletijo na nerazumevanje in zavrt že pri prvemu predpostavljene-

mu, čeprav je njegova moralna dolžnost, da pomaga. Tudi vzdrževalni asistenti v obratih so poleg mojstrov in delovodij prvi poklicani za to, da pomagajo ter pospešujejo novatorsko in racionalizatorsko dejavnost, ki je zelo koristna in jo v veliki meri uporabljajo in izkoriščajo v kapitalističnih, če bolj pa v deželah, kjer imajo socialistični družbeni red.

Pred dobrim letom dni smo začeli uvajati notranje in po potrebi znanje razpise za rešitev težkih in celo nerešljivih problemov. Takšno obliko dela na področju novatorske in racionalizatorske dejavnosti so z navdušenjem pozdravili v drugih gospodarskih organizacijah, pri nas pa smo jo menda že pozabili.

Šefi proizvodnih grup in obratovodje bi morali med novatorji in racionalizatorji poiskati svoje najboljše sodelavce, žal pa jim za to občutno primanjkuje časa in pogosto tudi razumevanja. Zadnji čas je, da merodajni ljudje v naši železarni sprejmejo odnose do avtorjev tehničnih izboljšav in sploh do novatorske in racionalizatorske dejavnosti, kar prav tu so skrite tihe in doslej še ne-

izkoriščene rezerve. Ki bi jih morali angažirati prav v času največjega varčevanja ter izvajanja načrta rekonstrukcije in novih gradenj.

Omenimo naj še eno ugotovitev, ki za naš kolektiv ni razveseljiva. Pri pregledu seznama avtorjev tehničnih izboljšav smo ugotovili, da se na tem področju aktivno udeležujejo skoraj vedno isti ljudje, lani pa nismo dobili predlogov s prometnega oddelka, livarna, jeklovleka, samotarne, kamnoloma in še nekaterih drugih obratov. Zoraj bi začeli verjeti, da v teh zastarelih obratih nimajo sposobnih in samoiniciativnih ljudi, ali da nimajo ozkih pr v proizvodnji, okvar in zastojev, ki jim povzročajo izredno dragocene proizvodne in da ne poznajo boja za cenejšo, hitrejšo, večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo. Zaenkrat so vzdrževalci z Jesenic in Javornika poslali v izvedbo in oceno največ predlogov, zato leno pa je, da bi se v vrsto novatorjev in racionalizatorjev uvrstili tudi člani OTK ali raziskovalnega oddelka, kar prav oni imajo vsak teden opravka z mnogimi problemi.

Uroš Zupancič

Liqui Moly — LM

(Nadaljevanje z 12. strani) Montažna pasta se prav natančno nanese in vtriba, da s tem napolni vse najmanjše neravne in mikrofinske raze na drsni ploskvi. Predebela plast paste ni učinkovita.

Uporaba LM Kfz4 paste omogoča zelo lahko demontažo tudi po zelo dolgem času, zlasti če so vijake in podobne spojne vezi izpostavljene termičnim vplivom. Pasta je poleg vijakov primerna tudi za vijake glave, podložke itd. Ni pa trenje zmanjšano tako, da bi se vezi same sproščale. Pri tem je potreben precej večji vrtilni moment.

Zlahka odvijemo po zelo dolgem času n. pr. vijake in matice na izpušnih ceveh, ki se pogosto segrejejo do temno rdeče barve, zatiki oziroma zatikni vijaki v sivi litini, posebno če segajo v prostor s hladilno vodo.

Navoje svečk in podobno v lahki kovini, visokozahtevne zatezne vijake, sidrne vijake

in matice, ojnične vijake, vijake glav valjev pri zračno hlajenih motorjih, vijake spoje pri napeljavah za olje, zrak, votle vijake iz medenine in lahkih kovin; pri demontaži motorjev z notranjim izgorevanjem ne smemo nikdar izpustiti teh uspešnih premazov.

Pri ležajih odmične gredi, glavne gredi, dročnikov, vodil ventilov, ventilov, sten valjev, batov, obročev itd. moramo zelo pazljivo vtirati pasto, ker bi odvečna pasta, ki bi ostala na teh mestih, lahko povzročila škodo!

Nikakor ne smemo uporabiti MoS₂ pri katerikoli drsni ploskvi sklop, zavornih lobnov in podobno.

LM Kfz4 je tudi dobro tesnilno sredstvo za tesnila pri glavah valjev (cylinderhead packing). Če narahlo premazemo na obeh straneh tesnilke, se nam ne zalepi in ne prežge. Tako tesnilko lahko večkrat uporabimo, če ni drugače mehansko pokvarjena,

»Ne bo treba, gospod poročnik,« je dejala. Ko tega popijete, bo spet takšen, kakršnega vam dajem običajno. Tegale sem dobila za osebno darilo. Pol litra ga je bilo.« Še zameten pogled in Walter je gledal za njo.

Messner je sprevidel, da bi skoraj rekel nekaj nežnega, pa se je zdrnil, globoko nagnil kozarec in se spet zazrl v Sokoljaka. Videti je bilo, da bo povedal spet kakšno rasno in zato so postajenačelniku neprestano trzale lica in obrvi.

»Kako ste rekli, da se pišete. Še enkrat mi povejte. Saj priimka tistele punce, ki mi je dala rum iz osebnega darila, tudi ne vem. Kako naj bi si kar takole hitro zapomnil vašega, če mi še nitj niste posodili tistega brzovlaka.«

»Sokoljak je gospodov priimek,« je pojasnil Messner.

»Sokoljak, Sokoljak,« je ponavljal Walter in videti je bilo, da skuša spraviti priimek v zvezo s postajenačelnikovo vlogo. »Nič nemškega na priimku. Kakšen Volksdeutscher ste? Jak, jak. Tipično slovensko — bik, če se ne motim. Kaj pa pomeni sokol?«

V roki je držal visoki kozarec in meril Sokoljaka, kakor zver v pasti. Če bi mogel od tod, bi Sokoljak dal vse marke, ki jih je prislužil doslej s svojim obveščevalnim delom. V takem položaju ni bil še nikoli. Messner pa se je zabaval kot še nikoli v tej deželi. Čeprav je pred dnevi napisal dokaj nevarno poročilo o Eisbergerjevi privrženosti in njegovem nevarnem vplivu na policiste, se je komaj zadrževal, da ni planil v krohot.

Walter je motril Sokoljaka tako nepremično, da je ta slednjič moral povedati:

Peter Skalar

9

Srečanja

»Sokol je v nemščini Adler.«

Z Walterjevega obraza je izginila zadnja sled poroga. Cisto resno je svetoval Sokoljaku.

»Poslušajte me vi; ne vem, kako naj vam rečem? Vi, gospod, ne! Jaz v vaši koži bi skušal pridobiti nemški priimek. To je zaželjeno, za vas, ki vneto sodelujete pri uvajanju novega reda, bi bilo to ne le koristno, pač pa bi se tudi bolj skladalo z vašim volksdeutscherskim poreklom in navsezadnje se da napraviti res krasen priimek. Adler! Ko bi imel gospod oficir SD tak priimek, bi ga bil nedvomno vesel. Kajne?« se je obrnil k Messnerju. Obveščevalnemu ni preostalo drugega, kakor da pokima. »Jak menda res ne pomeni neko divje govedo, a v vaši zvezi bo morda lahko pomenilo lovca, strelca, tistega, ki kroti divjačino. Ali bi se ne slišalo lepo Adlerschitz? In ime? Kako vam je ime?«

Sokoljak je izjecljal še svoje ime.

»Franc.«

»Franc,« je vzkliknil Walter. »Najbolje, kar si morete misliti. Franc Adlerschitz. Pod takim priimkom si tole vašo volksdeutschersko masko lahko predstavljam. Sicer pa nikakor ne. In nekoč vam zna hoditi hudo narobe, če se priimek ne bo prilegal poreklu. Pogovorite se o tem, saj sta prijatelja, ne!«

Walter je govoril tako resno, da Messner ni imel nikakršnega vzroka za zabavo več. Skozi Sokoljakove misli pa so se podili občutki ponižanja, zasmehovanja in zelo vabljev predlog za spremembo priimka. Greblo ga je, da mu je moral to lekcijo dati prav ta porogljivi poročnik in se je ni mogel sam domisliti, ko je vendar vse skupaj tako preprosto. Oba sta imela dovolj opravka z razmišljanjem, Walter pa s svojim kozarcem, ki ga je v kratkih požirkih praznil proti dnu.

Poročnik se je slednjič ob praznem kozarcu spet naslonil na komolce in se ponovno premotril v prekrščenega Sokoljaka. »Vi boste tako prijazni, da mi boste nekaj povedali, kajne?« mu je dejal. »Kakšni so bili tisti ljudje, ki so zdaj banditi, preden so odšli v gozdove? Zdaj so namreč na moč podobni volkovom. Zavijajo na tistih bregovih, kjer nas ni, v sneg zakopani zdrže po pet dni, sami se koljejo, ko pridemo do njih, razen tega pa sem imel prav danes priložnost spoznati, da imajo neko hudičevo orožje. Doslej nas še nihče ni obvestil, da bi mogli imeti dum-dum municijo in vendar sem videl danes od njih ustreljenega človeka, ki mu je krogla iztrgala ob izhodu iz telesa kilo mesa.«

»Mici, dva konja...!« je zaklical Messner. Zdaj šele se je sponnil, da imata s Sokoljakom že dolgo prazna kozarca. »Tudi jaz sem vas že mislil vprašati, kakšne so bile telesne lastnosti teh ljudi, gospod Sokoljak. Doslej sem videl okrog dvajset ubitih in nekaj ujetih. Bili so zanemarjeni, očitno slabo inteligentni in prav nič vojaškega ni bilo na njih. Če bi sodil po teh, bi dejal, da se ne morejo obdržati. Ali so nemara drugi trdnje grajeni?«

(Dalie prihodnjič)

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Pred razpravo o osnutku statuta občine Jesenice

V februarju razprava o statutu občine

Komisija za sestavo statuta občine Jesenice je v glavnem zaključila svoje delo in bo že v prvi polovici februarja predlagala na seji ObLO, da začnejo o osnutku statuta naše občine razpravljati občani. Razprava, ki naj zajame čim širši krog prebivalcev naše občine, bo organizirana na krajevnih skupnostih, v gospodarskih organizacijah, zavodih, društvih itd. Posamezne pripombe oziroma nejasna vprašanja, iznešena na teh razpravah, bomo skušali v bodoče posredovati našim bralcem, seveda z obrazložitvijo.

Osnutek novega statuta občine vsebuje naslednja poglavja:

1. Splošne določbe.
2. Zadovoljevanje skupnih potreb občanov.
3. Občinska sredstva.
4. Občinski načrti in programi.
5. Organizacije in delo občinske skupščine ter njenih organov.
6. Neposredno samoupravljanje v občini.
7. Razmerja občinskih organov do delovnih organizacij.
8. Razmerja občine do okraja in drugih občin.
9. Končne določbe.

Kot vidimo, vsebuje statut nekaj novih poglavij, med njimi tudi vlogo SZDL v občinski samoupravi, ki vam ga posredujemo v celoti.

»SZDL razvija svojo aktivnost za uresničevanje smo-

trov in izpolnjevanja nalog občine tako, da vzpodbuja občane k obravnavanju političnih, gospodarskih, kulturnih, socialnih in drugih problemov občine, da krepí in razvija socialistične družbene odnose in sodeluje z občinsko skupščino in njenimi organi ter jim pomaga pri izpolnjevanju nalog. Da bi bila zagotovljena čim tesnejša povezava in sodelovanje občinske skupščine z občani, da bi se samoupravno pravico občanov čim bolj uveljavljalo in da bi pospeševala družbeno samoupravljanje, ima občinska organizacija SZDL pri delu občinske skupščine in njenih organov zlasti še naslednje pravice:

— predlaga sprejem predpisov in drugih aktov o zadevah iz občinske pristojnosti in pri tem upošteva mnenje vseh družbeno-političnih organizacij v občini ter občanov;

— predlaga kandidate za imenovanje oziroma volitve v organe občinske skupščine in organe družbenega samoupravljanja v občini ter predlaga njihov odpoklic in razrešitev;

— sklicuje zbere občanov in zbere delovnih organizacij;

— zahteva razpis referenduma in predlaga predmet referenduma;

— dobi od občinske skupščine predpise in akte, ki morajo biti po zakonu in določbah občinskega statuta obravnavani na zborih ob-

čanov in zborih delovnih organizacij;

— dobi odgovore na postavljena vprašanja organizacij SZDL in občanov;

— dobi poročila o delu in izpolnjevanju finančnega načrta in družbenih skladov.

Tako torej določa osnutek novega občinskega statuta vlogo SZDL v občinski samoupravi.

ŠAH

Obračun najboljših članov jeseniškega šahovskega društva na društvenem prvenstvu je končan. Vpisana sta dva prvaka: ROBLEK in SIMČIČ, ki sta iz 13 partij zbrala po 10 točk. Zupan je tretji z 9,5 točkami, Štrumbli in Longar pa 4. do 5. z 9 točkami. Slede: Korošec 7,5, Krničar 7, Petrič in Pavlin 6, Zorko 5, Jan in Krajnik 4,5, Pongračeva 2,5 in Smrke pol točke.

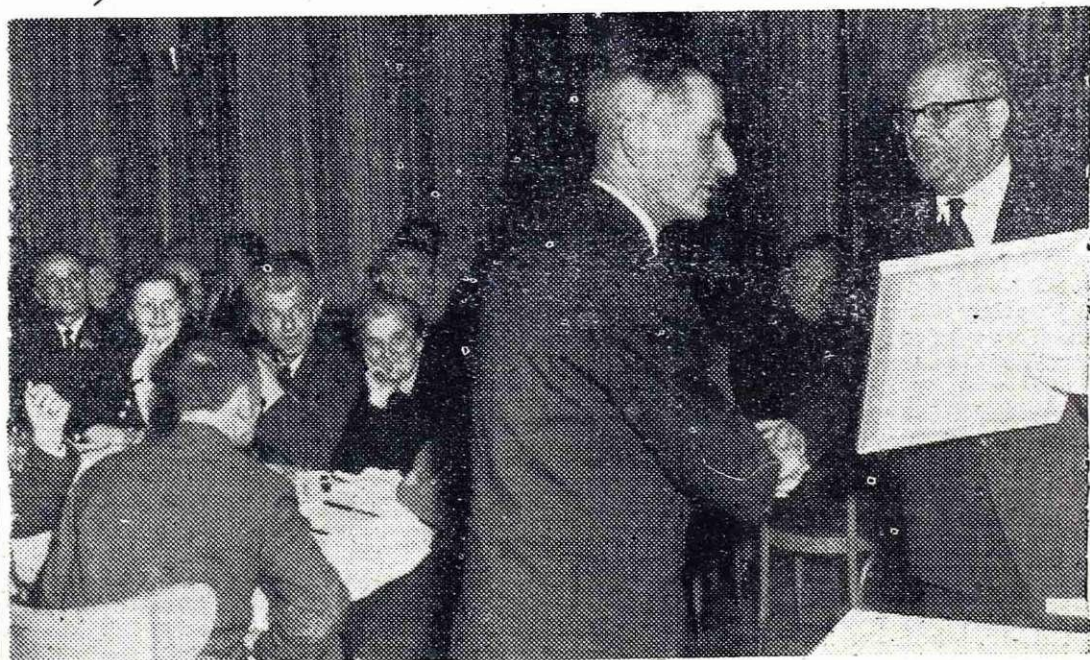
Izmed članov prvega moštva niso igrali Vošpernik, ki je v Beverwijku, Grosek, ki je v Ljubljani ter domačin Kočevar, ki je bil zadržan zaradi družinskih razmer.

Vladimir Kaše

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru vzdrževanja Javornik se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Miro Perc
vzdrževanje
Javornik

Na poslovilnem večeru, ki ga je naše podjetje priredilo jubilarcom 40-letnikom, je glavni direktor razdelil diplome, ki bodo naše dolgoletne sodelavce spominjale na opravljeno delo v železarni.

Spet se je pričel pouk

Ko kupujemo darila za otroke

(Nadaljevanje)

5. ŠPORTNI REKVIZITI

Do desete, a leta starosti naj bi se vsak otrok navdušil za neko panogo športa. K temu mu starši in vzgojitelji seveda pomagajo. Zato je prav, da doni otrok potrebščine za svoje udejstvovanje. Smuči naj bi imel na Gorenjskem vsak otrok, čeprav so zelo drage. Prve smuči naj bi dobil vsaj ob vstopu v šolo. Prav je, če jih prejme kot nagrado ali darilo. Priporočljivo za perianico, vodno masko in plavutke, dvokolo, sanke, planinski nahrbtnik ali loparčice za namizni tenis, vse to in še marsikaj dobi lahko naš otrok kot darilo.

6. DRAGOCENA DARILA

Tri- ali štirinastletnemu otroku lahko poklonimo uro. Če tega nismo storili že prej, je v največ primerih to primeren čas za obdarovanje. V tem času otrok uro potrebuje, saj si mora začeti odrediti čas (v tej starosti že lahko sam skrbi, kdaj mora opraviti kako dolžnost in kdaj mora kam iti ter lahko začne skrb staršev za to področje popuščati, seveda pa ostaja nadzor). Nič ni narobe, če dobi otrok v tem času fotografski aparat (lahko navadno boks kamero) in se začne baviti v okviru fotografskega krožka s črnobelo umetnostjo. S takšnimi darili bomo vsekakor storili mnogo več za otrokovo vzgojo kot z orglicami, zaponkami in zapestnicami, rdečili in laki za nohte, s povečanimi osladnimi barv-

nimi fotografijami in podobnim. Vse slednje brez škode lahko izostane.

7. IZLETI, POTOVANJA, PREDSTAVE, FILMI, SPORTNA TEKMOVANJA

Nikakor ni nujno, da je darilo materialnega značaja. Otroka lahko razveselimo s tem, da ga povedemo na izlet ali na potovanje, da si skupaj z njim ogledamo film ali športno prireditev, da ga popeljemo v opero ali na razstavo in darilo v takšni bliski otrok pogosto celo bolj vrednoti kot tisto, ki smo jih našli prej. Če vemo, kaj ima otrok rad, nam ni težko izbrati prave nagrade in pravega darila z nematerialnega področja.

8. SLAŠČICE

Z njimi otroke najpogosteje obdarujemo in navadimo. Običajno pa se pridružijo kot obvezno dovolj tudi vsem ostalim predmetom, ki jih poklonimo. Prav je, da kupimo otroku tudi nekaj slaščic, a prepogosto jih ni pametno deliti. Se slabše je obdarovati vselej edine s slaščicami in morda kakim svinčnikom ali zvezkom. Na splošno velja, naj dobi otrok namesto bonbonov rajši južno sadje, ki ga bo prejel prav tako hvaležno, mesto žvečilne gume pa tablico čokolade. Nič ne de, če so banane dražje od bonbonov in čokolada od žvečilne gume, bo pa obdarovanje s slaščicami manj pogosto.

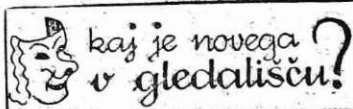
Pomenimo se še, kako otroku darila izročamo.

Še vedno je tu pa tam ukoreninjena navada, da otrokom prinese darila neka imaginarna osebnost (Miklavž, dedek Mraz in podobno). V času, ko otrok ves živi v svetu pravljic (do petega, šestega leta), vidi v bradatemu dedku resnično pravično osebnost in ga pogosto niti ni mogoče prepričati, da je to morda sosedov oče, ki se je za to priložnost otrokom v veselje tako neobičajno oblekel. V tem času ne kaže rušiti otrokovega pravičnega sveta, saj je tako lep, kakor običajno ni in ne more biti svet, v katerega zajadra pozneje. Čim pa prestopi otrok mejo kritičnega doživljanja pojavov in stvari in to je običajno že kmalu potem, ko sede v šolske klopi, naj izve, da sta tisti dobri dedek očka in mamička, ki ga imata neizmerno rada in zato ne zamudita nobene priložnosti, da bi ga razveselila. Seveda pričakujemo v zameno za svojo dobroto, da bo priden, ubodljiv in delaven in ga bosta takega še bolj vesela.

Mažnim in večjim otrokom pripravimo včasih ob obdaritvi presenečenje. To dosežemo tako, da jih obdarujemo nenadano ali jim poklonimo stvar, ki so si jih prav potihoma od daleč želeli in niso mogli ujeti, da jih bodo dobili. V takih primerih doživimo dvojno veselje, saj ni lešega kot gledati razprte otroške oči, ki prvi hip ne morejo verjeti, da je res, kar vidijo.

Razen daril, ki jih poklonimo starši, obdare otroke pogosto tudi sorodniki, znanci, družbene organizacije, podjetja in ustanove ter društva. Razen osebnih daril prejemajo otroci kolektivna darila. Toda o tem kdaj drugič.

Smisel vsakega darila in nagrade je v tem, da otroka razveseli, ga napravi lastnika nečesa, kar si je želel, mu utrdi občutek spoštovanja do staršev in družbe, ki so mu pripravili veselje in ga vzgaja v ljubezen, ki bo znal v odraščanju tudi sam deliti darove in uživati v sreči drugih.

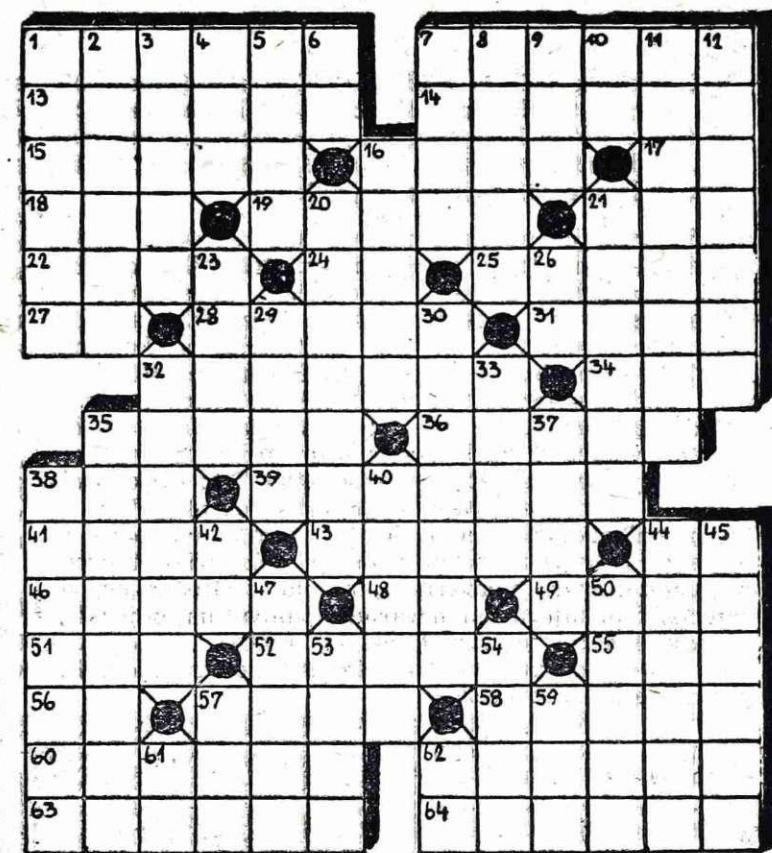
kaj je novega v gledališču?

KAJ JE NOVEGA V GLEDALIŠČU?

SOBOTA, 2. februarja, ob 15.30 uri: Tavčar »PEKEL JE Vendar PEKEL«. Predstava za seminar pedagoških delavcev. Vstopnice so tudi v prodaji.

NEDELJA, 3. februarja, ob 15. in 17. uri: Voss »PLESOČI OSLICEK«. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

Križanka

VODORAVNO: 1. mesto na filipinskem otoku Luzon, 7. gora v srednji Grčiji — sedež boga Apolona in muz, 13. mesto v Bački ob Donavi, 14. bližnji in srednji vzhod, 15. nosilec dveh zlatih kolajn na svetovnem prvenstvu v orodni telovadbi, 16. ritmično gibanje telesa, 17. oranje, 18. moško ime, 19. letalo, 21. kratica nemške filmske družbe (pred drugo svetovno vojno), 22. znano kopališče pri Benetkah, 24. glej 17. vodoravno, 25. asistent za vzdrževanje v obratu javornik I, 27. arabski žrebec, 28. reka v Franciji (Rhône), 31. orodje za obdelovanje kovin, 32. zbirka zakonskih predpisov, 34. podredni veznik, 35. mesto v ZDA (Salemske čarovnice), 36. drugače, po domače, 38. jadranski otok, znan po taborišču smrti, 39. snov, s katero ugotavljamo prisotnost drugih snovi, 41. zaključek — tako bo, pa..., 43. livade, 44. kratica mladinske knjižne založbe, 46. sekcija likovnih ustvarjalcev, amaterjev pri DPD Svoboda na Jesenicah, 48. 20. in 18. črka naše abecede, 49. najvišja gora v Karavankah, 51. stara utežna mera, 52. opijev medicament, 55. prakanton v Švici, 56. začetnici slavne zagrebškega baritonista, 57. kemični element (simbol U), 58. televizijski zaslon, 60. pijača bogov na Olimpu, 62. ledeniška groblja, 63. zemljiska smola, 64. upodablajoči umetnik.

ŠAMOTARNA
V šamotarni jim je v zadnjem času primanjkovalo kremenčevega peska, ker zaradi hudega mraza podjetja, ki ta pesek dobavljajo, niso mogla nakopati dovolj te surovine. Pesek je bil tako zmrznjen, da so le s skrajnimi napori uspeli vsaj delno zadovoljiti potrebe.

Popravek

V zadnji številki »Zelezarnja« se nam je vrnila pri članku »Družbeni plan za leto 1963 in naloge za njegovo uspešno izpolnitev« neubana pomota v glavi tabele. Tako bi moralo biti pravilno napisano nad prvo kolono izpolnitev leta 1962 (l. 1961 = 100%), nad drugo kolono pa plan za leto 1963 (l. 1962 = 100%). Torej bi morala biti oba napisa v glavi zamenjana.

Tudi v članku »Pred letno skupščino občinskega sveta Svobod« je pomotoma objavljeno, da bi za zaključna dela na kulturnem domu na Hrufici potrebovali blizu 50 milijonov dinarjev. Pravilno bi moralo biti 5 milijonov dinarjev.

Kaj bomo gledali v kinu?

Kino »Radio«

2. do 4. februarja italij. franc. film VSI DOMOV. Predstave ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

5. do 6. februarja italijanski CS film KAKO LEPO JE ŽIVETI, ob 17. in 19. uri.
7. do 8. februarja nemški barvni film POSLEDNJI AKORDI, ob 17. in 19. uri.
9. februarja ameriški barvni VV film GUSAR, ob 17. in 19. uri.

Kino »Plavž«

2. do 3. februarja slovenski film PEŠČENI GRAD. Predstave ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

4. do 5. februarja italij. franc. film VSI DOMOV, ob 18. in 20. uri.

7. do 8. februarja italijanski CS film KAKO LEPO JE ŽIVETI, ob 18. in 20. uri.
9. februarja nemški barvni film POSLEDNJI AKORDI, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

2. februarja ameriški barvni VV film ŽIVIM ZA TEBE.

3. februarja ameriški VV film ŽENA TAKE VRSTE.

6. februarja italij. franc. film VSI DOMOV.
9. februarja italijanski CS film KAKO LEPO JE ŽIVETI.

Kino Dovje

2. februarja ameriški VV film ŽENA TAKE VRSTE.
3. februarja jugoslovanski film VELIKA TURNEJA
7. februarja italij. franc. film VSI DOMOV.
9. februarja slovenski film PEŠČENI GRAD.

Kino Koroška Bela

2. februarja jugoslovanski film VELIKA TURNEJA
3. februarja ameriški barvni VV film ŽIVIM ZA TEBE.

4. februarja slovenski film PEŠČENI GRAD.

9. februarja češki CS film ČLOVEK Z DVEMA OBRAZOMA.

Kino Kranjska gora

2. do 3. februarja jugoslovanski film SENCA SLAVE.
5. februarja slovenski film PEŠČENI GRAD.

6. februarja nemški barvni film POSLEDNJI AKORDI.

9. februarja italij. franc. film VSI DOMOV.

O sedmem kongresu Ljudske mladine

»Bilo je čudovito!«

VII. kongres LMJ je zaključen. Kot smo že poročali, sta se ga kot delegata naše občine udeležila Berta Črv in Stane Božič. Kongresu pa je prisostvoval kot član CK LMJ tudi tov. Milan Veskovič, član našega kolektiva. Njegove vtise danes objavljamo

Največji vtis je napravil name prihod predsednika republike, pozdravljen z burnim aplavzom in vzkliki »Tito heroj!« in »Mi smo Titovi — Tito je naš!«. Ko je tovariš Tito s spremstvom prispel do sedežev, so se na stranskem vhodu v veliko dvorano pojavile mladinke in mladinci, ki so nosili partijsko, mladinsko, državno, brigadirsko in druge zastave, za njimi pa so šli pionirji s šopki rdečih nageljnov.

Kongres je začel predsednik CK LMJ Tomislav Badovinac in dejal: »Tovarišice in tovariši! Dovolite, da v imenu vseh delegatov VII. kongresa, v imenu milijonskega članstva LMJ, ki v tem trenutku sodeluje z nami, pozdravimo plemenitega borca za socializem, mir v svetu, velikega revolucionarja in prvoborca, ki izraža iskreno ljubezen do človeka, veliko zaupanje in razumevanje ustvarjalnih in revolucionarnih sil naše mladine, največjega prijatelja naše mlade generacije in njenega najdražjega prijatelja, generalnega sekretarja ZKJ, tovariša Tita.« Te besede predsednika CK LMJ, tov. Badovinca, so delegati spremljali z burnim aplavzom in vzkliki »Heroj Tito!«, »Tito Partija!« in »Tito — CK!«. Ko je po-

zdravil vse navzoče visoke goste, predstavnike družbeno-političnih organizacij in društev, inozemske mladinske delegacije, s katerimi ima LMJ stalne stike, je predlagal delovno predsedstvo kongresa. Med tem časom je pionirka predala predsedniku Titu šopek rož, večje, število pionirjev, ki so šli skozi dvorano, pa nageljne delegatom kongresa.

Komaj je utihnilo ploskanje in vzkliki, je delovni predsednik kongresa dal be-

sedo generalnemu sekretarju ZKJ Josipu Brozu-Titu. Ko je tovariš Tito stopil na govorni oder, je nov val navdušenja z burnim aplavzom preplaval dvorano. V govoru je tovariš Tito dejal, da je mladina veliko prispevala k izgradnji naše socialistične zemlje. Vendar nas je poleg vsega pozitivnega pri razvoju naše družbe opozoril tudi na razne negativne pojave v naši družbi. Nas mlade je opozoril predvsem na nekatere pojave, ki jih moramo upoštevati pri našem družbenem razvoju.

Vsebinska stališča VII. kongresa Zveze mladine Jugoslavije pa bomo objavili v naslednji številki.

BRAZILIJA — Na mejnem področju brazilskih zveznih držav Pernambuco in Paraíba so odkrili veliko nahajališče železne rude, ki je tik pod zemeljsko površino v slojih, debelih okoli 10 metrov. Zaloge cenijo na najmanj 10 milijonov ton.

INDIJA — Proga za valjanje širokih trakov, ki jo je dobavilo indijski železarni Rourkela zahodnonemško podjetje Demag, je pri normalnem obratovanju preko račila zajamčeno proizvodnjo za 35 %. To je tudi edina proga v vseh indijskih žele-

zarnah za valjanje širokih trakov.

KANADA — Z novo napravo kanadske družbe International Nickel Company, ki je pričela obratovati v Manitobi (Kanada), se je povečala letna proizvodna zmogljivost te družbe od 135.000 na 182.000 ton rafiniranega niklja.

MADŽARSKA — Po novo zgrajenem naftovodu iz Romaskina v Sovjetski zvezi do Szönyja na Madžarskem so pričeli transportirati prvo sovjetsko nafto za madžarske rafinerije. Letna zmogljivost tega naftovoda je 2,5 do 3,0 milijone ton nafte.

TOV. UREDNIK!

Na lastno pobudo je moški in mešani pevski zbor delavskega kulturno - umetniškega društva Svoboda Javornik - Koroška Bela priredil v bolnišnici na Jesenicah koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi.

Zbor vodi tov. Leopold Mejač s sigurnostjo in natančnostjo. Posebno pozornost posveča dirigent izgovorjavi, ki je jasna in čista. Zbor goji,

vsaj po programu tega koncerta sodeč, starejšo zborovsko pesem, kakor tudi moderno slovensko pesem. Stevilnim poslušalcem so posredovali dela skladateljev Jereba, Kimovca, Gobca, Srebotnjaka in drugih. Posebej moramo omeniti pesem Radovana Gobca »Podjuna«, ki jo je skladatelj nalašč napisal za ta zbor, ki jo je prvi nastudiral in tudi prvi v javnosti izvedel ter tudi Srebotnjakovo pesem »Bori«, v kateri je kot solist sodeloval odlični tenorist Anton Dolar.

Izvajalcem se je v imenu bolnikov in osebja bolnišnice zahvalil za pozornost in lep večer direktor bolnišnice prim. dr. Hafner. Tudi mi, pacienti, še enkrat ponovimo njegove besede: »Še kdaj se spomnite na nas!«

Pevskemu zboru DPD Svoboda Javornik - Koroška Bela želimo pri njegovem nadaljnjem delu še veliko uspeha.

Tone Hlebec
Splošna bolnišnica
Jesenice, pacient

Jeseniški študentje imajo svoj klub

V soboto 19. 1. 1963 je bil v zgornjih prostorih K zine ustanovni občni zbor kluba jeseniških študentov. Poleg številnih študentov so se ga udeležili tudi predstavniki železarne in nekaterih družbeno-političnih forumov ter predstavnik pokrajinskih klubov pri univerzitetnem odboru ZŠJ.

Glede na veliko zanimanje študentov, kar so dokazali s številno udeležbo, in vzpodbudne besede predstavnikov organizacij ter železarne, ki so obljubili tako moralno kot materialno pomoč, lahko pričakujemo, da bo ta klub zaživel tako, kot si vsi želimo. Na novo ustanovljeni klub bo sodeloval z družbeno-političnimi organizacijami v občini in bo imel vsaj tako povezovalno s kadrovskim sektorjem železarne kot jo je imel dosedanji klub štipendistov.

Ker študentje do sedaj nismo bili preveč seznanjeni z gospodarsko in politično problematiko v občini, bo klub organiziral razna predavanja in razgovore s predstavniki gospodarskih in političnih organov. Prav tako bo organiziral razna strokovna predavanja in ekskurzije ter skrbel za rekreacijo študentov na kulturnem in športnem polju. Imel bo pregled nad socialnim stanjem, študijskimi uspehi in aktivnim društvenim udejstvovanjem članov kluba. Na osnovi takega pregleda bo klub bistveno vplival na politiko štipendiranja v naši občini, ki ni vedno najboljša.

Preko socialno-ekonomske komisije bo klub lahko prevzel skrb za dodeljevanja stanovanj jeseniškim študentom v študentskih domovih. V zvezi s tem se bo povezal s komisijo za sprejem v študentske domove.

Klub bo urejeval prakse svojih članov že med študijskim časom in upamo, da potem v počitniških mesecih ne bo težav. Prav tako bo iskal tudi možnosti za honorarno zaposlitev študentov med počitnicami.

Velikokrat govorimo o pomanjkanju kadrov v naši občini, imamo pa precej študentov, ki niso s štipendijo vezani na podjetje in se tako zaposlujejo izven občine. Klub naj bi pripomogel, da bi tudi ti študentje dobili ustrezno zaposlitev v domači občini in jim ne bi bilo treba odhajati drugam. Dobro bi bilo tudi, če bi vsak študent že pred zaključenim študijem vsaj približno vedel, kakšno bo njegovo bodoče delovno mesto, kar bi mu omogočilo večjo strokovno usmerjenost študija.

V diplomskih nalogah naj bi študentje poskušali reševati konkretne probleme podjetij ali komune, odvisno pač od stroke diplomanta.

Za posamezna področja dejavnosti kluba so bile izvoljene štiri komisije, tričlanski sekretariat in predsedniki komisij pa sestavljajo novi odbor kluba.

Za zaključek ustanovnega občnega zbora je bil družabni večer. Razgovori med študenti in gosti pomenijo velik korak k neposrednemu medsebojnemu spoznavanju, kar je osnovni pogoj za uspešno reševanje skupnih problemov.

ZAHVALA

O prerani izgubi dragega moža in očeta

MARTINA MALOVAŠIČA

se vsem, ki so mu na kakršenkoli način pomagali in lajšali njegovo trpljenje, najtopleje zahvaljujem. Posebna hvala dežurnim zdravnikom dr. Sajevidu, dr. Jenku in dr. Trancarju ter osebju internega oddelka splošne bolnišnice na Jesenicah. Lepa hvala tudi jeseniški godbi za žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi so-stanovalcem in vsem za nesebično pomoč v teh težkih dneh.

Zalujoči: žena Tončka, hčerka Nada ter sinovi Ernest, Bogo in Milan z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta in starega ata

ALOJZIJA ZVAGNA

upokoj. Železarne Jesenice se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, darovali cvetje in z nami sočustvovali. Prisrčna zahvala tudi zdravnikom dr. Brandstetterju, dr. Pogačniku in dr. Jensterlu za zdravljenje in lajšanje trpljenja.

Vsem še enkrat prisrčna zahvala.

Zalujoči: žena Francika, sin Lojze in hčerka Marica z družino ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob smrti najinega dragega moža in očeta

VALENTINA HUDRIČA

se zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Iskrena hvala tudi vsem prijateljem, obratovodstvu OTK, sodelavcem, vsem organizacijam, sosedom ter učiteljskemu zboru osnovne šole »Prežihov Voranc« za njihovo nesebično pomoč.

Obenem se zahvaljujema tudi vsem, ki so se ob odprtem grobu z ganljivimi besedami poslovili od najinega očka. Vsem iskrena hvala!

Zalujoči: žena Ivanka in hčerka Erika

OBVESTILO

Obveščamo vse učence TSS in poklicne šole na Železarskem izobraževalnem centru Jesenice, da se redni pouk prične 4. februarja 1963 in da počitnice ne bodo podaljšane.

Uprava
strokovnih šol ZIC

ŽELEZAR — Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice, int. telefon št. 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

KOMUNALNO PROMETNO PODJETJE »AVTOSERVIS« NA JESENICAH

razpisuje

naslednja delovna mesta:

AVTOMEHANIKA — VK in KV
AVTOELEKTRIČARJI — VK in KV
AVTOKLEPARJI — VK in KV
ŠOFERJI D kategorije
AVTOBUSNI SPREVOZNIKI

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Stanovanj nimamo na razpolago. Osební doh. po pravilniku.